

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2018-05-22

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

SEXOLEKT I JOURNALISTIKEN?

En kritisk diskursanalys av stereotypiserat manligt och kvinnligt skrivande

Författare: Andreas Varas, Moa Strand och Oskar Hvass

Handledare: Mathias Färdigh

Kursansvarig: Marina Ghersetti

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
DEPT OF JOURNALISM, MEDIA AND COMMUNICATION

Abstract

The aim of this study has been to evaluate how the extensive language research concerning masculine and feminine textual production in general applies to the less extensive researched journalistically produced material. We also evaluated whether and how this derives from and applies to gender studies regarding men and women as socio-cultural structural beings, where men are seen as the norm and women porters to the norm - a gender contract.

Much of our work has evolved around the production of so-called hard and soft news, which historically and culturally are assigned masculine and feminine attributes; men are writing the hard news, in a hard way, and women are writing the soft news, in a soft way. Through a critical discourse analysis we applied specific extracts from the language research to articles categorised as such, and compared the results to each other to see if it was applicable to the generalised theoretical view of male and female textual production.

One of the main results show that much of gender research made on general textual representation is not applicable to journalistically produced material. In contrast, we made other findings such as how men and women adapt to different kinds of material and categories, where men adapt to the female way of writing when producing soft news, and women do not adapt to the male norm when producing hard news.

Interesting to note is, this shows that women are making a change to the gender contract by not making a change when entering the male area. That said, there might be variables that have a greater impact on the production of journalistic material than gender, such as professional procedures, technology, organisational issues, market conditions and cultural and political contexts. Whereas the only real conclusion we can draw from the results of our analysis in relation to our previous research and theory is that more angles are needed to understand how gender affects journalistic material than through classical gender lines.

This study is however important because it puts light upon the gender effects of journalistic products, and by locating possible differences and putting them in contrast to notions of masculine and feminine writing, we provide the industry with the opportunity to reflect upon, and initiate, change. We also pave the way for further research in this area, to further understand the complexity that constitutes the contract between the sexes and how it evolves and constantly changes over time.

Keywords: Critical discourse analysis, gender, media

Nyckelord: Kritisk diskursanalys, genus, media

1. Innehåll

1. Innehåll	1
2. Introduktion	2
2.1 Inledning	2
2.2 Syfte	2
2.3 Frågeställningar	3
2.4 Begreppsförklaringar	3
2.4.1 Kön	3
2.4.2 Sexolekt	3
3. Tidigare forskning	3
3.1 Hårda och mjuka nyheter	4
3.2 Manligt och kvinnligt skrivande	5
4. Teori	6
4.1 Diskursteori	6
4.2 Kritisk diskursanalys	6
4.3 Faircloughs analytiska begrepp	7
4.4 Genus	7
5. Metod	8
5.1 Analysverktyg	8
5.2 Analysschema	9
5.3 Avgränsningar och urval	11
5.4 Tillvägagångssätt	12
6. Resultat och analys	12
6.1 Resultat utifrån analysschema, del 1-4	13
6.2 Resultat utifrån analysschema, del 5	36
6.2.1 Genuskulturell kontext	38
7. Slutdiskussion	39
7.1 Slutsatser	39
7.2 Reflektion	39
7.3 Metodproblem	40
7.4 Förslag till vidare forskning	41
8. Käll- och litteraturförteckning	43
9. Artikelbilaga	45

2. Introduktion

Vi ämnar under denna del kort redogöra för ämnet vår studie undersöker, dess syfte, samt de frågeställningar som formulerats och ämnas besvaras. Vi redovisar även de definitioner vi valt att använda oss av när vi refererar till vissa begrepp inom ramen för denna studie.

2.1 Inledning

År 2005 antog riksdagen en proposition från regeringen om en samlad svensk språkpolitik. Denna framhåller bland annat som följer:

“Det är [...] angeläget att **motverka språkbruk som konserverar könsroller** och osynliggör kvinnor i exempelvis myndigheternas texter **och i det språk som används i medier, på arbetsplatser** och i skolor.” (Prop. 2005/06:2).

Språkforskning visar att det finns tydliga tendenser till stereotypiserade manliga och kvinnliga språkbruk. Exempelvis sägs män använda sig av ett mer abstrakt och analytiskt språk medan kvinnors språk sägs vara mer konkret och känslomässigt. Men är så fallet även inom journalistiken?

Vi ämnar i den här uppsatsen undersöka huruvida de skillnader mellan manlig och kvinnlig textframställning som framhålls i språkforskning är applicerbara på samtida journalistisk textframställning, detta genom att analysera svenska dagstidningsartiklar ur ett genusteoretiskt perspektiv med hjälp av en kritisk diskursanalys.

Det genusteoretiska perspektiv studien utgått från ser det manliga som normen och betraktar den segregation och hierarki som förekommer mellan män och kvinnor som ett upprätthållande av den manliga normen. Utgångspunkten för denna uppsats är att det existerar en isärhållning mellan könen som kan urskiljas i egenskaper som anses vara typiskt manliga eller kvinnliga, samt genom de föreställningar som finns gällande hårda och mjuka nyheter, där hårda nyheter anses representera den manliga normen, och mjuka nyheter den kvinnliga. Men vad händer med den rådande diskursen om manligt och kvinnligt när en kvinna skriver om ett typiskt manligt ämne, eller om en man skriver om ett typiskt kvinnligt ämne? Förändras diskursen?

Enligt genusforskaren Yvonne Hirdman finns det ett oskrivet kontrakt, det så kallade genuskontraktet, som mellan könen är i ständig förändring. Och vi vill, genom denna studie, tillfoga ytterligare kunskap och kartlägga rådande strukturer i det journalistiska verksamhetsområdet. Kunskap som är fundamental för journalisten eftersom hen, genom språket, avser att skildra verkligheten.

2.2 Syfte

Språkforskning kring manliga och kvinnliga skrivsätt är omfattande. Däremot ser vi en lucka i applicering av denna forskning på journalistiskt framställt material. Genom att jämföra specifika utdrag ur språkforskningen med journalistiskt framställt material är syftet med denna studie att kartlägga hur språket i den manliga och kvinnliga rapporteringen ser ut. Studien är viktig eftersom den kan visa på hur kön påverkar journalistiska produkter. Genom att lokalisera eventuella skillnader ger vi branschen möjlighet att förbättra eventuella brister. Samhället gynnas av en mediebransch som är fri från stereotyp textframställning eftersom det gynnar objektiviteten och demokratin.

2.3 Frågeställningar

Utifrån ovanstående syfte har två frågeställningar formulerats.

Hur framställer kvinnliga journalister hårda respektive mjuka nyheter i text?

Hur framställer manliga journalister hårda respektive mjuka nyheter i text?

2.4 Begreppsförklaringar

2.4.1 Kön

Det centrala för uppsatsen är manligt och kvinnligt skrivande. Och för att öka tydligheten i vad vi menar med *manligt* och *kvinnligt* så kommer vi under det här avsnittet redovisa hur den här uppsatsen har valt att förhålla sig till kön. Studien har valt *Hirdmans teori* för att på ett adekvat sätt beskriva vad ett kön är.

Yvonne Hirdman, vars genusteorier denna studien använt sig av, skriver i Statens offentliga utredning (SOU:1990:44, s.75) att *genus* inte enbart står för det *sociala könet* kontra det biologiska könet, utan att det är det sociala och det biologiska könet som i gemenskap bildar *genus*.

”Med denna enkla dualism: mansroll och kvinnoroll reduceras och förenklas vidare komplexiteten mellan könen: alla kvinnor ordnas in under den kvinnliga könsrollen och alla män in under den manliga. Dessa enhetliga roller skapar normativa stereotyper som man sedan kan använda som riksligare och finna avvikare” till. Kritiken gäller därmed också teoriernas beroende av en normativ stereotyp och dess systematiska feltolkning av motstånd.” (SOU, 1994:44, s. 75)

Vår studie ämnar se på könet, både det sociala och det biologiska, på ett normativt sätt - uppdelat i könsroller. Om personen har ett kvinnonamn så kommer denna, av studien, att behandlas som kvinna och om personen har ett mansnamn så kommer denna, av studien, att behandlas som en man.

2.4.2 Sexolekt

Språksociologen Jan Einarsson har myntat begreppet *sexolekt*. Begreppet används för att visa på språkliga skillnader utifrån kön. Einarsson har valt att använda ordet *sex* istället för *genus*, eftersom han i begreppet inkluderar biologisk kön, sociokulturellt genus samt sexuell läggning. Han menar att det finns allmänna skillnader mellan hur kvinnor och män använder språk. Exempelvis har män enligt Einarsson ett ordförråd som är anpassat för den offentliga sfären samt är mer obenäpna att prata om känslor än kvinnor. Samtidigt anses kvinnor vara mer interaktiva i sin språkliga kommunikation och anpassar sig mer efter standarden i sitt dialektala uttal (Einarsson, 2016, s. 179-180, 191-192).

3. Tidigare forskning

Vi ämnar under denna del redovisa för tidigare forskning relaterad till vårt övergripande syfte, men också kritik mot existerande forskning. Denna forskning ligger tillsammans med efterföljande val av teoretiska begrepp till grund för de verktyg vi använder oss av för att genomföra denna studie.

3.1 Hårda och mjuka nyheter

Under 1950-talet omfattades journalistyrket av en fördelning av nyheter mellan kvinnor och män som hade sitt ursprung i de könsroller som dominerade då, där ämnen som hem och hushåll, barnuppfostran och relationer funktionellt tilldelades kvinnorna och hade låg status, medan ämnen som politik, ekonomi och utrikesnyheter, dominerades av männen och hade en hög status (Djerf-Pierre, 2003). Men i och med kommersialiseringen av journalistiken fick kvinnorna tillgång till ett bredare spektrum av arbetet, och under 1990-talet - när kvinnor inom journalistyrket blev fler - skedde en feminisering av yrket och även de ämnen som redan var bevakade breddades och fick fler vinklar än tidigare.

Enligt Djerf-Pierre (2003) är vad som anses vara manliga och kvinnliga bevakningsområden i ständig förändring. Som exempel tas utrikesnyheter upp, som under början av 1900-talet var ett kvinnligt bevakningsområde, men som när ämnet började anses som viktigare, togs över av männen. Man menar samtidigt att det är genuslogiken som skapar könsmärkningen av ett bevakningsområde. Denna genuslogik bygger på logiken att offentligheten är ett manligt område, medan den privata sfären anses vara kvinnlig. Det är utifrån denna logik bevakningsområden kan klassas som mjuka - eller hårda.

Melin-Higgins (2003, s. 53-69) menar att vara kvinna på ett mansdominerat fält innebär att det blir nödvändigt att utveckla specifika taktiker och strategier för att erövra positioner på fältet. I sin studie där hon följt brittiska och skotska journalister under en tioårsperiod fann hon emellertid att det fanns en tydlig oppositionell kultur. Kvinnliga journalister började, istället för att böja sig under redaktionerna hierarkiska ordning, arbeta för att öka medvetenheten och statusen på de så kallade mjuka ämnena. De startade radioprogram, speciella sidor i dagstidningarna och tidskrifter. De började också skriva hårda nyheter fast ur annorlunda synvinklar.

Monica Löfgren Nilsson (2009, s. 9) menar att indelningen i hårda och mjuka nyheter är beroende av sin kontext och att indelningen kan förändras med tiden. Enligt Löfgren Nilsson är exempel på hårda nyheter politik, ekonomi, utrikesnyheter, näringsliv, fackliga frågor, försvar, teknik, vetenskap och brott, medan mjuka områden omfattas av exempelvis sociala frågor, konsumentfrågor, vårdfrågor, utbildning, barnomsorg, miljö och bostäder.

Zilliacus-Tikkanen (1993, s. 232) skriver att kvinnor ofta förväntas skriva om mjuka ämnen som också vanligtvis har låg status. Hon menar vidare att kvinnor ofta skriver om både hårda och mjuka ämnen, medan männen mer sällan ägnar sig åt mjuka bevakningsområden. Enligt henne finns det en "*stor samstämmighet*" kring vilka bevakningsområden som är manliga respektive kvinnliga, där skola, utbildning, sociala frågor, kultur, barn, fritid, kyrka och mode ses som kvinnliga ämnen, medan manliga ämnen omfattas av arbete, näringsliv, ekonomi, politik samt olyckor och katastrofer (Zilliacus-Tikkanen, 1993, s. 234).

I samstämmighet med Djerf-Pierre (2003) påpekar Zilliacus-Tikkanen (1993, s. 236-237) att synen på ämnen som typiskt kvinnliga eller manliga bygger på dikotomin mellan könen. Denna tanke kan exemplifieras med motsatspar för typiskt manligt och kvinnligt: Förnuft-känslor, offentligt-privat, natur-kultur, subjekt-objekt, själ-kropp. Zilliacus-Tikkanen menar exempelvis att konkretisering tillsammans med bland annat ett fokus på mjuka ämnen, helhet, engagemang och experimenterande är kännetecknen för kvinnlig journalistik.

3.2 Manligt och kvinnligt skrivande

Britt Hultén (2000, s. 89-92) menar att en del undersökningar har pekat på att kvinnliga journalister i högre utsträckning än manliga låter kvinnor komma till tals i sina texter. Vidare skriver hon att kvinnor har ett mer konkret och känslomässigt språk medan männen är mer abstrakta och analytiska, med detta menar hon att kvinnors språk ses som avvikande för det journalistiska skrivandet - eftersom det journalistiska språket styrs av den manliga normen - och alltså blir mindre lämpat för hårda nyheter. Hon skriver även att det inom journalistiken är som mest tydligt vilket kön journalisten har i själva produktionen av det journalistiska materialet, alltså vid val av ämne, vinkel, intervjutekniker och genre.

Karin Milles (2008) skriver att det finns studier som visar att manliga journalisters texter ofta innehåller svårare ord och längre meningar än kvinnliga journalister. Även hon bekräftar den tidigare forskningen som pekar på vad som är typiskt manliga och vad som är typiskt kvinnliga ämnen. Även hon tar upp uppdelningen av vilka ämnen som manliga och kvinnliga journalister skriver om: de kvinnliga journalisterna skriver överhängande om ämnen som handlar om vardagen medan männen skriver ämnen som berör det offentliga.

Maria Edström (2003) menar att det i dagsläget finns relativt lite forskning om faktiska skillnader mellan manligt och kvinnligt språkbruk och att det i medievärlden finns ett behov av mer forskning inom området. Vidare menar hon dock att det kanske inte är tal om skillnader mellan kvinnligt och manligt språk, utan att man bör kalla olikheten för en *språklig klyfta* mellan kvinnor och män.

Steiner (2012, s. 202) problematiserar tidigare forskning som behandlar hur genus påverkar mediebranschen. Hon menar att forskningen i flera fall inte lyckats visa på så stora skillnader mellan män och kvinnor i branschen som de hoppats på, och i efterhand försökt förklara avsaknaden av stöd för deras hypoteser genom att applicera teorier på resultaten. Hon menar vidare att kvinnor blir märkta med sitt kön när arbetsfördelningen inom journalistiken diskuteras. Att kvinnor på ett tydligt sätt separeras från män skapar enligt Steiner ett tak för hur långt kvinnor kan ta sig inom mediebranschen. Steiner menar att professionella rutiner, teknologi, organisationsfrågor, marknadsläge, kulturell och politisk kontext har större påverkan på nyhetsrapporteringen än kön. Framförallt är, enligt henne, den professionella identiteten mer avgörande för hur material framställs än personliga egenskaper (Steiner, 2012, s. 203, 218).

Martin Conboy (2007) menar att språket är skapat av män och därmed till för män och att eftersom manliga normer styr idealet så upprätthåller språket mannens makt. Han skriver också att det bästa sättet för att undersöka språket i nyhetsrapporteringen är att undersöka hur det i praktiken fungerar - hur språket förhåller sig till de samhälleliga normerna - i det material som tidningar väljer att publicera. Han skriver även om den diskursiva diskrimineringen som nyhetsrapportering upprätthåller.

Roger Fowler (1991) säger att eftersom språket formas av individen så finns det inget objektivt och neutralt språk, genom det menar han att det journalistiska språket alltid kommer bära avtryck av rådande normer och värderingar.

4. Teori

I den här delen ämnar vi presentera de teoretiska utgångspunkter samt centrala begrepp som studien använder sig av för att analysera och diskutera det utvalda materialet. Vi tänker använda oss av en kritisk diskursanalys samt genusteorier, vilka presenteras här nedan.

4.1 Diskursteori

En enkel definition av begreppet diskurs är: ”ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen)” (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s. 7). Man behöver således inte tala om hela världen i sig, utan en diskurs kan även inneha lokala egenskaper, exempelvis hur politiker talar om de ungas bostadssituation i Göteborg. Vidare finns det således tusentals olika diskurser, en skulle kunna dra det så långt att varje människas kommunikation med en annan talande eller skrivande individ är en diskurs i sig eller att samtalet i fikarummet är en särskild sorts diskurs. Däremot kan alla dessa språkhandlingar ses som en samhällelig diskurs som genomsyras av synliga och osynliga värderingar och normer (Berglez, 2010, s. 266-270). Att göra en avgränsning, alltså hur kvinnor och män skriver i sin utövning av det journalistiska yrket, är nödvändig för att precisera ett fenomen som en sådan diskurs innebär för att sedan kunna utveckla den och applicera på andra diskurser. Winther Jørgensen och Phillips (2000) menar att ingen diskurs ska ses som en sluten enhet, utan att alla diskurser genomgår en så kallad *diskursiv kamp* där de hela tiden kämpar mot varandra för att uppnå hegemoni. Manligt och Kvinnligt är en pågående diskurs som också är i ständig förändring. Och därmed är också kunskapen, värderingarna och det rådande samtalet också i förändring. Diskurs i denna studie ses som en språkhandling i form av journalistisk textframställning. Det diskursteoretiska fältet innehåller inte några färdiga recept, utan i själva verket så finns det en viss betydenhet att skapa sitt egna analyspaket genom att sammanlänka komponenter från andra angreppssätt än enbart det diskursanalytiska. Detta på grund av att teori och metod inom diskursanalysen är tätt *sammanlänkande* (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s. 10).

Det är mot denna bakgrund som uppsatsen ämnar skapa ett genusteoretiskt diskursanalytiskt verktyg. Genom denna kombination av teori och metod ämnar studien att skapa en sammansatt och sammanhängande teoretisk ram där den kritiska diskursanalysen och genusteorin formar och omformar varandra för att på så vis nå en bredare och djupare förståelse för det studerade ämnet.

4.2 Kritisk diskursanalys

En diskursiv praktik formas inom ramarna för en särskild diskursordning och bygger alltid på kommunikativa händelser; alltså språk med bild, skrift och tal. Norman Fairclough (1995, s. 57) menar att diskursen är både konstituerande och konstituerad, alltså att det existerar icke-diskursiva praktiker som påverkar diskursen. Han menar vidare att den kommunikativa människan har möjlighet att förändra diskursen genom att införa andra diskursordningar i diskursen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s. 10). Exempelvis att tala om, som vi ämnar göra i denna studie, hurvida könet påverkar den journalistiska produkten. Den kritiska diskursanalysen lämnar alltså utrymme att föra in en språklig genusediskurs i en massmedial diskurs då den säger att diskursiva praktiker skapar och reproducerar maktförhållanden.

Det är mot denna bakgrund som vi anser att Faircloughs kritiska diskursanalys korrelerar med studiens syfte.

“Samhällets diskursiva konstitution härleder sig inte från idéernas fria spel i människors huvuden utan från en social praktik som är fast förankrad i och orienterad mot verkliga, materiella sociala strukturer” (Fairclough, 1992, s. 66).

Faircloughs kritiska diskursanalys är kritisk på så vis att den har tilldelat sig själv uppgiften att synliggöra den diskursiva praktikens roll, alltså språk i form av tal, bilder och skrift, som upprätthållare av den socialt konstruerade världen. Han menar exempelvis att familjen alltid innehåller ojämlika maktförhållanden och att den kritiska diskursanalysen inneboende syfte är att [...]“*bidra till social förändring i riktning mot mer jämlika maktförhållanden i kommunikationsprocesserna och i samhället som helhet*”[...] (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s. 69).

4.3 Faircloughs analytiska begrepp

Det centrala i Faircloughs modell är att diskurs är en social praktik som har förmågan att reproducera och förändra kunskap, men även maktrelationer. Detta eftersom modellen tillåter sig att formas och omformas av andra sociala praktiker, exempelvis att se genus som en struktur av social praktik (Bergström & Boréus, 2000, s. 398). Enligt Fairclough är all kommunikation en diskursiv praktik. Han menar att den kritiska diskursanalysen inte räcker till för att förstå sig på det givna problemet utan att man *här* ska använda en sociologisk teori, i vårt fall genusteori, eftersom det ger undersökningsområdet en ideologisk kontext (Berglez & Olausson, 2008, s. 128-129).

Fairclough (1995, s. 59) menar också att det är nödvändigt att studera media just i betoning av kontext för att sedan kunna skapa en kontextuell länk mellan samhälle och text. Detta genom att analysera textens *makrostruktur*, alltså exempelvis vilka teman, ämnen och kategorier som texten behandlar och prioriterar på bekostnad av andra möjliga sådana, samt att synliggöra textens *mikrostruktur*, alltså exempelvis hur orsak och verkan konstrueras, huruvida det finns någon typ av information som är underförstådd men ändå nödvändig för att läsaren ska kunna förstå textens innebörd och för att den ska bli begriplig, samt vill den undersöka om någon information är onödig eller en manifestation av skribentens privata tyckande.

4.4 Genus

Genusforskaren Yvonne Hirdman (1988, s. 7-9) behandlar teorier om hur manligt och kvinnligt skapas. Teorier som kan hjälpa oss att förstå varför, eller varför inte, kvinnliga respektive manliga journalisters språk skiljer sig åt och vad som händer om en kvinna skriver om ett typiskt manligt ämne eller om en man skriver om ett typiskt kvinnligt ämne.

Det finns två centrala principer för Hirdmans genusteori. Den första är dikotomin, eller isärhållningen, där manligt och kvinnligt ses som varandras motsatser. Den andra är hierarkin, där mannen ses som normen. Enligt Hirdman skapar dessa två principer en segregation mellan könen, och att det är genom denna segregation som den manliga normen legitimeras. Denna segregation av manligt och kvinnligt är enligt Hirdman (1988, s. 9) ett användbart analysverktyg, eftersom man genom att titta på hur manligt och kvinnligt segregeras inom olika områden kan visa på vilka sociala, ekonomiska, kulturella och psykologiska faktorer som återskapar och upprätthåller segregationen.

“Kraften i denna enkla genuslogik som ligger under här gör att man skulle kunna formulera en nästan lagliknande sats för arbetsbyte: där män går över till kvinnoområden och gör kvinnosaker, måste dessa områden och saker förändras, men där en kvinna går in på manliga områden och gör karlasaker, måste hon förändras. Hon som sig i leken ger, hon får leken tåla.” (Hirdman, 2010, s. 67).

Enligt Hirdman (1988, s. 10) finns det ett oskrivet kontrakt mellan könen, det så kallade genuskontraktet, som kan ses som en slags överenskommelse om hur män och kvinnor ska bete sig på olika platser och i olika situationer, och ger sig i uttryck exempelvis i arbetssysslor, platser och egenskaper som anses vara typiskt manliga eller kvinnliga. Men hon menar också att detta kontrakt är i konstant förändring. Hirdman (1988, s. 31) beskrev redan 1988 att man i sysslor och egenskaper började kunna se en blandning av både kvinnligt och manligt. Alltså att samhället började bli mer jämställt. Hon menar vidare att i takt med att intellektuella egenskaper tillskrivs större vikt, förlorar det biologiska könet en del av sin betydelse, vilket ger bättre förutsättningar för genusystemet att förändras.

5. Metod

Vi ämnar under denna del redovisa för de teoretiska verktyg, modeller och urval vi använt oss av inom ramen för denna studie.

5.1 Analysverktyg

Uppsatsens genusteoretiska diskursanalytiska verktyg består av en analys både på makro- och mikronivå. Enligt Berglez (2003), som har utvecklat den diskursanalytiska modell som uppsatsen utgått från, kan man genom att undersöka textens schematiska struktur analysera hur verkligheten utformas i den givna texten. Vi har valt att inte studera artiklarna semiotiskt eftersom detta ligger utanför uppsatsen undersökningsområde då det är en produkt skapad utanför den textuella ramen.

Det genusteoretiska diskursanalysverktyget har vi implementerat i modellens tredje, fjärde och femte del. Det är i dessa delar som Berglez (2003, s. 208-209) menar att det är viktigt att belysa textens lexikala stil, alltså hur textens aktörer beskrivs i texten. Detta eftersom syftet med den kritiska diskursanalysen är [...] *att kasta ljus över den lingvistiska-diskursiva dimensionen hos sociala och kulturella fenomen och förändringsprocesser [...]* (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s. 67).

I analysverktygets tredje del har vi konstruerat Berglez mikroanalys-modell till att fokusera på manligt och kvinnligt språkbruk, eftersom det är just detta som uppsatsen ämnar undersöka. Den första punkten i analysverktygets tredje sektion kan hjälpa oss att se om språkbruket konserverar könsroller och därmed upprätthåller den isärhållning mellan könen som Yvonne Hirdman (1988) beskrivit.

Vi har även använt oss av Britt Hulténs (2000, s. 89) och Henrika Zilliacus-Tikkanens (1993) forskning som visar att kvinnor har ett mer konkret och känslomässigt språk medan männen är mer abstrakta och analytiska i analysmodellens tredje sektion, samt Karin Milles (2008) som menar att manliga journalisters texter ofta innehåller svårare ord än vad deras kvinnliga kollegor gör. Genom att belysa dessa faktorer tror vi att studiens syfte och frågeställningar kan uppfyllas och besvaras.

I analysmodellens fjärde sektion placerar vi den analyserade texten i en genuskulturell kontext som utgår från tidigare forskning om hur det *bör* se ut för att sedan bestämma hur det *faktiskt* ser ut i den analyserade texten.

I analysmodellens femte och avslutande steg har vi, genom Berglez analysmodell, satt in de analyserade texterna i sin sociologiska och kulturella kontext - i vårt fall en genuskulturell kontext.

[...]”de skenbart gränslösa möjligheterna till kreativitet i diskursiv praktik som antyds i intertextualitetsbegreppet – en oändlig kombination av genrer och diskurser – begränsas och inskränks i praktiken av de hegemoniska relationerna och de hegemoniska striderna”[...] (Fairclough, 1993, s. 137)

För att belysa språkliga tendenser hos manligt och kvinnligt skrivande, samt om det finns relationer och likheter mellan texter skrivna av män och texter skrivna av kvinnor. Detta eftersom ett av studiens undersökningsområden är att undersöka om en *förskjutning* har skett i den massmediala köns-kulturella hegemonin.

”Diskursordningen kan ses som domän för potentiell kulturell hegemoni, där de dominerande grupperna kämpar om att häva och bevara bestämda strukturer i och mellan” (Fairclough 1995, s. 56)

5.2 Analysschema

För att besvara frågeställningarna ämnar studien att, med utgångspunkt i den kritiska diskursanalysen, genomföra analyser av det empiriska materialet. Detta för att undersöka om de teorier som finns om manligt och kvinnligt språk går att urskilja i det empiriska materialet, men också ifall de skiljer sig från normen. Studien kommer också att lämna utrymme för tolkningar av materialet som sträcker sig utanför analys-schemat eftersom den kritiska diskursanalysen även eftersöker det som *inte* står skrivet.

Efter de primära analyserna har vi för avsikt att föra en teoretisk diskussion och sammanfatta det centrala i analysen av artiklarna med utgångspunkt i språk- och genusteorier, för att undersöka om dessa kan förklara, ge orsaker, eller peka på konsekvenser som kan härledas till *varför* det empiriska materialet ser ut som det gör.

För att kunna besvara våra frågeställningar har vi gjort följande analys-schema. Vi ämnar undersöka alla artiklar var för sig utifrån detta schema, undantaget när vi undersöker gemensamma nämnare och skiljaktigheter i det fullständiga analysmaterialet. Där placerar vi istället det samlade materialet i sin respektive genuskulturella kontext, och sätter dessa i relation till varandra.

Tabell 1

Analysschema

1. Analys av textens huvudsakliga innehåll	En översiktlig beskrivning av texten.
2. Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)	<ul style="list-style-type: none"> • Genom att analysera artikelns tematiska struktur kartlägger vi textens hierarki; alltså vilka teman som anses primära respektive sekundära i texten. • Genom att analysera artikelns schematiska struktur beskriver vi bland annat vilka aktörer som kommit till tals i texten och vilka perspektiv och resonemang som framträder och dominerar såväl av textförfattaren som av andra aktörer i texten.
3. Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)	<p>Här utreds hur ämnet framställs i relation till språk och den lexikala stilen. Här undersöker vi till eventuella ordval och de associationer språket ger, samt hur olika aktörer i texten framställs, även om textuella luckor finns att återfinna. Vi undersöker bland annat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om kvinnor har ett mer konkret och känslomässigt språk medan männen är mer abstrakta och analytiska, • Om manliga journalisters texter ofta innehåller svårare ord och längre meningar än kvinnliga journalister
4. Sammanfattning av textens genuskulturella kontext	<p>Här sätter vi in texten som helhet i sin historiska genuskulturella kontext, det vill säga hårda/mjuka nyheter + kvinna/man. Hur det enligt tidigare forskning bör se ut, och hur det faktiskt ser ut i texten. Förekommer språkbruk som konserverar könsroller och osynliggör kvinnor?</p>
5. Analys av texternas gemensamma teman	<p>En analys av texternas återkommande teman i relation till den genuskulturella kontexten, indelat i fyra block;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hårda nyheter skrivna av män • Mjuka nyheter skrivna av män • Hårda nyheter skrivna av kvinnor • Mjuka nyheter skrivna av kvinnor.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys) består av sex variabler, som vi med denna tabell ämnar tydliggöra.

Tabell 2

Ordlista

Analytiskt språk	Med denna variabel undersöker vi om språket i analysenheten är analytiskt. SAOL:s definition: <i>sysselsätter sig med analys</i> , vilket i det här fallet tolkas som att texten sätts in i sammanhang som bottnar i författarens egna slutsatser.
Abstrakt språk	Med denna variabel undersöker vi om språket i analysenheten är abstrakt. SAOB:s definition: <i>upp-fattbar endast för tanken, begreppsmässig, inte konkret, o-gripbar</i> , vilket i det här fallet tolkas som att texten innehåller begrepp eller kontexter som inte är direkt uttalade eller underförstådda.
Känslomässigt språk	Med denna variabel undersöker vi om språket i analysenheten är känslomässigt. SAOB:s definition: <i>uttryckande av känslor; såväl i fråga om språk i eg. mening i den mån det är känslobetonat som i fråga om musik o. d.; äv. om känslolivet betraktat ss. ett språk, ett uttrycksmedel</i> , vilket i det här fallet tolkas som att språket i texten uttrycker känslor eller förmedlar ett känslotillstånd som kan uppfattas av läsaren.
Konkret språk	Med denna variabel undersöker vi om språket i analysenheten är konkret. SAOB:s definition: <i>åskådlig; påtaglig, gripbar; fix, bestämd; som hör till verklighetens värld</i> , vilket i det här fallet tolkas som att språket i texten har en avsaknad av abstraktion, och istället är tydligt och rakt skrivet.
Långa meningar	Med denna variabel undersöker vi om texten i analysenheten innehåller långa meningar, vilket definieras av Nyström Höög (2005) som meningar över 25 ord.
Svåra ord	Med denna variabel undersöker vi om texten i analysenheten innehåller svåra ord. Som svåra ord har vi valt att definiera ordval som kunde ha ersatts med en betydligt enklare synonym.

5.3 Avgränsningar och urval

För att begränsa det empiriska materialet skapade vi en urvalsram. Punkt 1 - 2, är valet av medium och publiceringsform, punkt 3-5 är skapade med hänsyn till vårt teoretiska ramverk, studiens frågeställningar och tidigare forskning.

1. Medium

Den första avgränsningen som studien har är valet av medium, där vi valt att studera Dagens Nyheter (DN), Sveriges största rikstäckande morgontidning. Varför vi har valt bort andra tidningar, exempelvis kvällspress, är för att i så stor utsträckning som möjligt slippa ta ställning till andra faktorer som kan påverka utfallet som inte har med kön att göra.

2. Publiceringsform

Vårt empiriska material består av webbartiklar som vi sökt fram med hjälp av DN.se arkiv. Detta för att vi kom fram till att det var det enklaste sättet att söka fram just de 16 kategorier av nyheter som vi ville analysera, se vidare nedan.

3. Kategori

Utifrån de teorier Zilliacus-Tikkanen (1993) och Monica Löfgren Nilsson (2000) presenterat kring hårda och mjuka nyheter har vi skapat en lista på 16 bevakningsområden, där vi klassificerar åtta som mjuka och åtta som hårda. De mjuka ämnen vi har valt är human interest, kultur, miljö, konsumentfrågor, utbildning, vårdfrågor, barnomsorg och bostäder. De hårda ämnen vi valt är brott, näringsliv, politik, teknik, ekonomi, utrikesnyheter, vetenskap och sport. I urvalsprocessen matchade vi sedan dessa 16 kategoriseringar med DN:s egna ämneskategorier (se respektive analysenhet från vilken DN-kategori de är hämtade samt vilken klassificering den hör till).

4. Kön

Under detta urvalskriterium ville vi att varje kategori av dessa 16 skulle representeras av lika många kvinnor som av män, jämt fördelat över hårda och mjuka nyheter. Detta för att kunna göra en korsanalys av hur kvinnor respektive män skriver om hårda respektive mjuka nyheter.

5. Typ av text

Då vi ämnar undersöka den journalistiska textframställningen har vi valt att enbart undersöka nyhetsartiklar samt reportage.

5.4 Tillvägagångssätt

Utifrån parameter 1-3 tog vi fram de fem senast skrivna artiklarna ur varje kategori, och började därför med ett första urval om 80 artiklar. Ett antal som vi efter ett par sökningar kom fram till var nödvändigt för att slumpvis kunna välja ut en kvinna och en man ur varje kategori. Vi ställde sedan upp en lista där vi ordnade artiklarna efter hårda och mjuka nyheter.

För att göra vårt slutgiltiga urval utgick vi från parameter 4-5 och valde slumpmässigt och konsekvent ut artiklar skrivna av varannan kvinna och varannan man.

I slutändan hade vi då ett empiriskt material omfattande 16 artiklar där hälften var skrivna av kvinnor och hälften var skrivna av män.

6. Resultat och analys

Vi ämnar under denna del redovisa för de analyser vi gjort av vårt empiriska material, utifrån vårt analyschema. Analysen genomfördes genom flertalet läsningar av de utvalda artiklarna, där vi strök under och över, för att försöka se tendenser och återkommande teman. Allt detta gjordes samtidigt som forskarlaget diskuterade sina personliga analyser med varandra, hela tiden med stöd i dels teori och dels vårt framtagna analyschema. Vi lade även märke till budskap som förmedlades, vilka som fick komma till tals i artiklar samt associationer och metaforer eftersom det var genom analysen av dessa som vi kunde komma åt textens *underliggande budskap*. Men den största vikten vid analysprocessen lades vid att undersöka de frågeställningar vi med hjälp av analyschemat ämnade besvara eftersom det genusteoretiska analyschemat är byggt utifrån den forskning och teori som tidigare redovisats. Kursiverad text är hämtad från analysenheterna.

6.1 Resultat utifrån analyschema, del 1-4

Analysenhet 1

Rubrik: Om Iowa får USA:s strängaste abortlag kan andra följa efter

Av: Martin Gelin

Kategori: Utrikesnyheter (Hittad under DN-kategori: Världen)

Antal tecken: 3089

Publiceringsdatum: 3 maj 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Texten handlar om en omröstning av skärpta abortlagar i den konservativa delstaten Iowa, USA. Delstaten har röstat igenom att kvinnor inte ska kunna ha laglig möjlighet att genomföra en abort efter den sjätte graviditetsveckan. Det spås, i artikeln, att andra konservativa delstater ska följa trenden, samt att hårda strider från oppositionens sida väntar.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Det primära temat i texten är att USA:s strängaste abortlag i nutid har röstats igenom. Det sekundära temat är Donald Trumps presidentur och hur denna har påverkat omröstningen. Andra sekundära teman är vilka konsekvenser omröstningen får för andra konservativa delstater samt nationens generella inställning till abort.

Då texten inte innehåller några direkta citat kommer de olika aktörerna i texten till tals genom referat av reportern. Ett referat till en Twitterkommentar är den första aktören som kommer till tals:

*Franklin Graham, en inflytelserik ledare inom kristna högern, skrev på Twitter:
"Vem skulle rösta emot ett bultande hjärta? Jag är väldigt tacksam för Iowas regering och ber för att guvernören skriver under lagen och räddar liv*

Därefter följer ett referat till ett pressmeddelande av organisationen Nara, som stöder aborträtten:

När aborträtten inskränks vet vi att antalet dödsfall och skador på kvinnor ökar och det är skamligt att Iowas regering spelar politiskt spel med våra liv.

Dessa två perspektiv dominerar texten. Artikeln innehåller även en utvald och kortfattat historik över USA:s aborträtt, samt en aktuell statistik över amerikanernas syn på aborträtten.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Artikelförfattaren använder ordet *sannolikt* i på två platser, ordet är en indikator på att artikelförfattaren tillåts att spekulera kring olika utfall av lagförslaget, detta är ett språkligt drag som påvisar att ett abstrakt och analytiskt språkbruk används.

sannolikt väntar nu en hård juridisk strid, där liberala organisationer och jurister kan stämna delstaten

Även rubrik och ingress vilar på spekulationer om vilka konsekvenser det skulle få för aborträtten om lagen genomförs.

*Om Iowa får USA:s strängaste abortlag **kan** andra följa efter*

Om lagen genomförs kommer alla aborter efter sex veckor bli olagliga

Det går även att utläsa ett känslomässigt språk i artikeln, detta är avsatt till de citat som förekommer i texten. De anförda argumenten vilar på en känslomässig basis, och bygger inte, som en till början kan tro, på en politisk ståndpunkt och syn på abort.

Vem skulle rösta emot ett bultande hjärta? Jag är väldigt tacksam för Iowas regering och ber för att guvernören skriver under lagen och räddar liv

Motargumenten som framförs vilar däremot på en mer konkret och vetenskaplig grund, dessa framförs av Naral, en organisation som stödjer aborträtten.

*När aborträtten inskränks **vet vi** att antalet dödsfall och skador på kvinnor ökar*

Tabell 3

Resultat av mikroanalys för analysenhet 1

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x	x	x	x		

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet *Utrikesnyheter*, klassas av forskningen som en hård nyhet. Artikeln är skriven av en man.

Utifrån tidigare forskning och de könsnormer studien förhåller sig till kan vi anföra att att textens innehåll överensstämmer med den manliga normen gällande textframställning eftersom det går att återfinna ett analytiskt och abstrakt språkbruk. Tendenser till ett kvinnligt språk är att urskilja, men eftersom detta språk endast förekommer i citaten så menar vi att det journalistiska språket är abstrakt och analytiskt vilket, enligt forskningen, är ett manligt sätt att skriva på.

Analysenhet 2

Rubrik: Nu kan robotar med artificiell intelligens sätta ihop en Ikea-stol

Av: Maria Gunther

Kategori: Teknik (Hittad under DN-kategori: Vetenskap)

Antal tecken: 6737

Publiceringsdatum: 22 april 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Texten handlar om artificiell intelligens, där forskare har fått två robotar att sätta ihop en Ikea-stol. Det är också en artikel om ett, enligt forskarna, tekniskt genombrott.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Det huvudsakliga temat är att två robotar satt ihop en Ikea-stol, hur det gått till, samt vilka tekniska egenskaper robotarna behövde för att genomföra detta.

Sekundära teman i artikeln är den långtgående tekniska utvecklingen gällande artificiell intelligens långt kommit i forskningen med artificiell intelligens, vilka begränsningar forskningen har, samt hur detta genombrott kan påverka industrier.

De aktörer som kommer till tals är Pham Quang Cuong, som är en av studenterna som utfört forskningsprojektet, forskningschefer från Microsoft, Google och Facebook - som citeras från en vetenskapskonferens.

Pham Quang Cuong står för den optimistiska delen av texten. Forskningscheferna ges roller som skeptiker. Dessa två perspektiv behandlar frågan hur lång tid det är kvar innan den artificiella intelligensen kan antas få mänskliga egenskaper.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Artikelförfattaren beskriver robotarnas rörelse på ett konkret och beskrivande som förvandlas till scener.

Den ena vita robotarmen hittar ryggstödsbiten på bordet, vänder rätt sida upp och håller fram den mot den andra, som plockar träpluggarna en och en, och försiktigt sätter in dem i rätt hål. Den första armen passar in ryggen i stolens sida. och plockar upp nästa bit, en del av sitsens ram

Även citaten innehåller ett konkret språkbruk.

– Jag känner igen mina familjemedlemmar ansikten. Men kan inte tala för datorn hur det går till, eftersom jag gör det omedvetet

Även ett känslomässigt språk går att finna i artikeln, detta gör författaren genom att härleda robotarnas problematik med att sin uppgift till en mänsklig känsla.

*Alla som någon gång **kämpat** med att få ihop en möbel från Ikea, och emellanåt **önskat** sig en extra arm för att klara av det, har lätt att **känna sympati** för robotarna när en plugg faller till golvet*

Båda ovanstående meningar tillhör också kategorin *långa meningar*.

Endast ett av journalistens egna referat innehåller spekulationer och ett mer analytiskt språk.

*Forskare varnar ibland för vad som **kan hända** när datorerna blir smartare*

Tabell 4

Resultat av mikroanalys för analysenhet 2

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x		x	x		

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet teknik, klassas av forskningen som en hård nyhet. Artikeln är skriven av en kvinna.

Eftersom språket är överhängande konkret och samt att känsloladdade ord används för dra paralleller mellan människa och maskin, samt att de sex aktörernas citat också är konkreta så kan slutsatsen dras att en anpassning från ett kvinnligt till ett manligt skrivsätt i hur en hård nyhet hanteras.

Analysenhet 3

Rubrik: Gigföretag utan kollektivavtal får konkurrens

Av: Tove Nandorf

Kategori: Näringsliv (Hittad under DN-kategori: Jobb och karriär)

Antal tecken: 3867

Publiceringsdatum: 5 april 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikeln handlar om appar där studenter spontant kan söka korta vikariat på allt ifrån ett par timmar till fem dagar, och arbetsgivare i sin tur kan snabbt hitta vikarier vid behov.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Det huvudsakliga temat i texten är att liknande tjänster som inte har kollektivavtal nu får konkurrens av appen som artikeln diskuterar. Vilket egentligen är det enda temat, som genomsyrar hela artikeln. Det sekundära temat är användarna av produkten, arbetstagarna och arbetsgivarna och vad dessa tycker om produkten i fråga, samt hårda fakta om produkten.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Artikelförfattaren använder ett konkret språk för att beskriva produkten.

Studenterna är under uppdragen anställda av Instajobs, som sköter löner och avgifter. För att få fortsätta vara aktuella för denna typ av extrajobb måste de varje termin visa intyg på att de fortfarande studerar på minst 50 procent

Skribenten låter även de aktörer som kommer till tals i texten använda sig av ett konkret språkbruk, även dessa beskriver produkten.

– Då behöver du inte som tidigare vänta till dagen efter för att försöka få tag på en vikarie. Det är bara att lägga upp jobbet, och några sekunder senare har man ansökningar och kan anlita någon

Texten innehåller också *svåra ord*, dessa återkommer frekvent i texten.

hybrid, auktoriserat, avläggare, kapacitet, enstaka, flexibiliteten

Inga andra tendenser går att återfinna i artikeln. Något som är anmärkningsvärt, ur journalistisk synvinkel, är avsaknaden av ett makro-perspektiv, eller en problematisering av produkten.

Tabell 5

Resultat av mikroanalys för analysenhet 3

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
			x		x

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet näringsliv, klassas av forskningen som en hård nyhet. Artikeln är skriven av en kvinna. I artikeln återfinns ett konkret språk, både i journalistens egna referat och i citaten. De svåra ord som vi har valt ut i vår analys kan tyda på både tekniska förklaringar till produktens innehåll, eller ett försvårat språkbruk där (vissa av) dessa skulle kunna bytas ut mot mer förståeliga synonymer. Huruvida språkbruket har inverkat på nyhetens karaktär kan vi med säkerhet inte påvisa eftersom artikeln i fråga till stora delar verkar vara en produktplacering och inte ett seriöst journalistiskt hantverk eftersom det finns en avsaknad av problematisering av ämnet. exempelvis hur så kallade "gigjobs" påverkar de arbetsrättsliga strukturerna. Men eftersom detta inte är något vi har valt att ta hänsyn till så bör vi kunna dra slutsatsen att en mindre förskjutning av språkbruket har skett, där den kvinnliga skribenten anpassat sitt språk till mansnormen med hänsyn till de svåra orden. Däremot har skribenten behållit ett typiskt kvinnligt språk genom att vara konkret i sina beskrivningar av produkten.

Analysenhet 4

Rubrik: Vännerna stöttade varandra genom utmattningen

Av: Thomas Lerner

Kategori: Human interest (Hittad under DN-kategori: Insidan)

Antal tecken: 5670

Publiceringsdatum: 30 april 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikeln handlar om en ny bok om psykisk ohälsa, skriven av bloggaren Clara Lidström och frilansande journalisten Erica Dahlgren. Båda har lidit av psykisk ohälsa.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Det huvudsakliga temat i artikeln är den bok som vännerna Clara Lidström och Erica Dahlgren har skrivit tillsammans. Det sekundära temat, som får stor plats i artikeln, är psykisk ohälsa. Läsaren får också en inblick i Claras och Ericas privatliv, och vilka de är, vilket också går att urskilja som ett tema.

Artikeln är en intervju med de båda författarna. Det dominerande perspektivet är vad boken handlar om, samt orsakerna till de två författarnas utmattning och vägen tillbaka till ett normalt liv, detta görs med citat från författarna samt referat av journalisten.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Texten är konkret och känslomässigt framställd, artikelförfattarens referat hänvisar genomgående till vad intervjupersonerna sagt, och inga egna slutsatser dras. Det är även deras perspektiv som dominerar hela texten och inga andra perspektiv framkommer.

Clara har samma erfarenhet. Där fanns den återkommande huvudvärken och svårigheterna att somna. Glädjen försvann alltmer, de sköna skogspromenaderna blev till konferenssamtal och hon kände ångest

Texten är skriven så att läsaren får tydlig bild av kvinnornas sjukdom och i brödtextens första mening går det att uppfatta ett analytiskt språkbruk.

*Clara Lidström och Erica Dahlgren tillhör **den växande skaran** människor som någon gång i livet blir så utmattade att de får svårt att klara av jobbet och familjelivet*

Skribenten tillåter även Clara Lidström och Erica Dahlgren genom citat att reflektera över sin sjukdom, och även i viss mån analysera de händelseförlopp som föranledde utmattningen.

– Så lätt att nonchalera dem och skylla på något annat. Man döljer sin utmattning - det är nästan som ett missbrukarbeteende

Och

Antalet sjukskrivna för utmattning ökar och jag tycker att för mycket av ansvaret läggs på den enskilda individen. Det är den drabbades fel, och skyldighet att bli bra igen. Men frågan måste lyftas upp på samhällsnivå. Hur vill vi leva? Dagens kultur är präglad av stress, privat och på jobbet, och det kommer att förvärra problemen

Tabell 6

Resultat av mikroanalys för analysenhet 4

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x		x	x		

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet *human interest*, klassas av forskningen som en mjuk nyhet. Artikeln är skriven av en man.

Eftersom författarens språkbruk är både känslomässigt och konkret, i både referat och citat så är alltså ett kvinnligt språk att utläsa. Skribenten tillåter intervjupersonerna reflektera över sin egen sjukdom och drar själv inga slutsatser över vad intervjupersonerna säger. Och även om intervjupersonerna tillåts att vara analytiska i citaten så anser vi, eftersom textens språkbruk är överhängande konkret och känslomässigt, att ett kvinnligt språkbruk används och därför kan slutsatsen dras att det har skett en förskjutning där en man anpassat sig till ett kvinnligt skrivsätt, som, enligt forskningen, används vid mjuka nyheter.

Analysenhet 5

Rubrik: Mätverktyg ledde till alkoholfri satsning

Av: Sanna Blomqvist

Kategori: Konsumentfrågor (Hittad under DN-kategori: Mat och dryck)

Antal tecken: 3223

Publiceringsdatum: 19 april 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Texten handlar om att det nu finns fler alkoholfria alternativ på Systembolaget än tidigare.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Det huvudsakliga temat i texten är att det nu finns fler alkoholfria alternativ på Systembolaget. Sekundära teman i texten är dels Nils Oscar, den första producenten av alkoholfri öl för Systembolaget, samt olika tillvägagångssätt att framställa alkoholfri öl. De aktörer som kommer till tals i texten är två personer som arbetar på Nils Oscar och pressekreteraren för Systembolaget.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Artikelförfattaren använder sig av ett konkret språk i sina referat men också ett analytiskt språk för att på ett förklarande beskriva processerna som krävs för att skapa den alkoholfria ölen.

På det brittiska bryggeriet Big Drop Brewing Company Limited gör man tvärtom, till deras milk stout används en mindre mängd spannmål för att hålla nere mängden jäsbart socker. För att jäsningsprocessen sedan ska bli ineffektiv jäser man vid en högre temperatur än brukligt

Artikelförfattaren lyckas att på ett konkret sätt förklara den alkoholfria öljäsningsprocessen som för den oinsatte kan vara något abstrakt, men genom citat och förklarande referat så är artikeln både konkret och analytisk.

– Vi använder av oss av en metod vi kallar “kallkontakt” som går ut på att vi kyler vörten direkt efter bryggning med målsättningen att jäsningsprocessen inte ens ska komma igång, alternativt gå väldigt, väldigt långsamt

Texten innehåller även svåra ord, men eftersom dessa är nödvändiga för att beskriva processen så utgör detta inga språkliga tendenser hos artikelförfattaren.

Tabell 7

Resultat av mikroanalys för analysenhet 5

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
			x		x

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet konsumentfrågor, klassas av forskningen som en mjuk nyhet. Artikeln är skriven av en kvinna.

Eftersom artikelförfattarens referat är konkreta så vill vi mena att artikeln har ett kvinnligt språkbruk trots att det går att utröna både ett analytiskt språk och svåra ord som tillhör den manliga normen, men då dessa analyspunkter endast går att finna i citat så torde det inte påverka den övergripande slutsatsen om artikelförfattarens språkbruk.

Analysenhet 6

Rubrik: Muterat enzym ska kunna ”äta upp” plast i naturen

Av: Fredrik Tano

Kategori: Vetenskap

Antal tecken: 2286

Publiceringsdatum: 18 april 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikeln handlar om att forskare lyckats mutera ett enzym som ska kunna äta upp plast i naturen. Texten beskriver också *hur* forskarna gjorde upptäckten. En del av texten belyser också problemet med att allt mer plast samlas i haven.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Textens primära tema är att forskare lyckats mutera ett enzym som eventuellt kan lösa problemet med plast i haven. Det sekundära temat är miljöproblemen som användningen av plast skapar. Ett tredje tema i texten är hur PET-flaskor idag och i framtiden kan komma att återvinnas.

Texten innehåller två aktörer. Forskaren John McGeehan från University of Portsmouth. Samt en grupp forskare från det amerikanska energidepartementet. Förutom gruppen forskare, refereras det en gång till ”experter”. John McGeehan kommer till tals i två långa citat i artikeln. Utöver citaten från John McGeehan består stora delar av brödtexten av reporterns återberättande av hur forskarna lyckats mutera enzymet och hur de kom fram till att enzymet kan vara användbart för att bryta ner plast.

Det är forskaren John McGheens perspektiv som dominerar artikeln.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Det mest påtagliga i texten är att artikelförfattaren genomgående använder sig av långa meningsuppbyggnader i sina analytiska referat.

Ungefär en miljon PET-flaskor säljs varje minut, och då få återvinnsd blir de bland annat en del av de cirka åtta miljoner ton plast som varje år hamnar i världens hav

Plasten från återvunna PET-flaskor kan i dag bara omvandlas till en speciell fiber som använd vid produktion av exempelvis kläder och mattor, men forskarna hoppas kunna använda det nya enzymet till att omvandla plasten till dess originalkomponenter

Eftersom detta är en artikel som behandlar vetenskap så är vissa svåra ord nödvändiga för att beskriva ämnet, dessa bör betraktas i förhållande till sin kontext och inte vara ett utlopp för artikelförfattarens individuella ordval.

enzymet, mutering, originalkomponenter, polyetylentereftalat

Man skulle, med hänsyn till vårt analyschema, också påstå att artikelförfattaren använder ett abstrakt språk, eftersom ämnet rör svårförklarade, för den oinsatte, processer. Men eftersom dessa inte utförligt är beskrivna så tycks artikeln innehålla ett mer konkret än abstrakt språk.

Tabell 8

Resultat av mikroanalys för analysenhet 6

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x			x	x	x

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet Vetenskap, klassas av forskningen som en hård nyhet. Artikeln är skriven av en man.

Eftersom artikelförfattarens referat i artikeln, nästan uttömmande, innehåller, svåra ord och långa meningar samt ett analytiskt språkbruk så kan vi, i enlighet med analys-schemat, på god grund påstå att artikeln genomsyras av ett manligt språkbruk. Att ta i beaktning är emellertid att det, i det här fallet, tillika förekommer ett konkret språkbruk - vilket enligt forskningen tillhör den kvinnliga genrer - och att vi är medvetna att en annan slutsats är möjligt.

Analysenhet 7

Rubrik: Björn ville inte flytta till Värmland - bor på Ålandsbåt

Av: Andreas Lindberg

Kategori: Bostad (Hittad under DN-kategori: Bostad Stockholm)

Antal tecken: 3661

Publiceringsdatum: 18 april 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikeln handlar om den hemlöse mannen Björn Mattsson som bor på en Ålandsbåt. Samt Björn Mattssons bakgrund, den dåliga miljön på härbärgena i Stockholm och hur socialtjänsten arbetar med att hitta lägenheter till hemlösa.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Textens primära tema är att Björn Mattsson inte vill flytta till Värmland utan istället valt att bosätta sig på en Ålandsbåt. Det sekundära temat är att Björn Mattsson blivit utan hjälp när han ifrågasatte socialtjänstens erbjudande om en lägenhet i Värmland. Ett andra sekundärt tema i texten är en beskrivning av Björn Mattssons bakgrund och hur han lever idag. Efter att dessa teman presenteras beskriver reportern socialtjänstens hantering av ärendet och följden som blivit att Björn Mattsson bor på en Ålandsbåt. Ett annat tema som dyker upp på flera platser i texten är den dåliga miljön på härbärgen i Stockholm.

Björn Mattsson är den aktörvars perspektiv dominerar artikeln. Avdelningschefen på stadsförvaltningen Abdi-Nur-Isse utgör ett annat perspektiv. Marie Malmros, kommunikatör på Birka Cruises står för företagets syn på situationen.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Reportern fungerar som en berättare, han låter Björn Mattsson berätta om sin upplevelse av situation genom citat och referat. Reportern är noga med att låta Björn Malmros få ge sin bild av situationen.

Då tvingades han också lämna Hotelljouren

– Det är bra mycket billigare än andra boenden och en mycket bättre miljö än på härbärgena. Hade jag stannat i Stockholm hade jag nog hamnat på en bänk till slut, säger han

Både i referat och genom intervjupersonerna används ett konkret språk, detta ter sig naturligt med hänsyn till artikelns tema och vinkel.

Även om artikeln behandlar ett, för många, känsloladdat ämne så går det inte att återfinna ett känslomässigt språk i vare sig referat eller citat. Däremot går ett analytiskt språk att återfinna i artikelns avslutande citat.

– Det är första gången jag hör talas om något sådant, och jag tror att det är extremt ovanligt. Men så länge en person sköter och betalar för sig ser vi inget problem med det

Tabell 9

Resultat av mikroanalys för analysenhet 7

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x			x		

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet Bostad, klassas av forskningen som en mjuk nyhet. Artikeln är skriven av en man.

Eftersom språket i artikelns referat och citat består av ett konkret språk så är, enligt forskningen, artikeln skriven med ett kvinnligt språk.

Emellertid kan, om artikeln ses som en kunskapskälla över bostadssituationen i Stockholm eller i Sverige, en annan tolkning göras som skulle säga att det är en analytisk artikel eftersom det är möjligt att argumentera att detta är en utredande artikel över en viss situation - hemlöshet.

Analysenhet 8

Rubrik: Klimat och miljö oroar mest

Av: Jannike Kihlberg

Kategori: Miljö (Hittad under DN-kategori: Miljö)

Antal tecken: 3051

Publiceringsdatum: 27 april 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikeln handlar om att klimat och miljö är det som oroar svenskar mest. Artikeln handlar också om vad som i övrigt oroar svenskar. En passage behandlar hur oroade svenskar är över terrorism. Den sista delen av texten handlar om skillnader i oro mellan män och kvinnor. Det konstateras också att kvinnor generellt oroar sig mer än män.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Det primära temat är att svenskarna oroar sig mest för klimat och miljö. Ett annat tema som kan ses som primärt är vad som förutom miljön oroar svenskar samt att oron generellt ökat det senaste året. Det sekundära temat i artikeln är att kvinnor är generellt mer oroade än män.

Texten inleds med att behandla oron kring miljö, för att sedan gå över till att beskriva den generella ökningen i oro. Det resoneras också kring anledningarna till den ökade oron. Att kvinnor är mer oroade än män upptar den sista tredjedelen av artikeln.

Reportern inleder med en ingress som etablerar ämnet och förklarar sedan vad och hur mycket svenskar oroar sig över olika ämnen. Resterande del av artikeln varvar mellan reporterns återberättande av fakta och Maria Solevids citat.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Perspektivet som dominerar texten är att svenskar är allmänt oroliga, och att oron ökar. Anledningarna till oron är enligt reportern oklar:

Anledningen går inte att säga säkert. Även om attentatet på Drottninggatan i Stockholm i april förra året skulle kunna vara en trolig orsak till ökad oro för terrorism och alla larmrapporter om klimatförändringar kan ha ökat oron för miljö och klimat går det inte att peka ut säkra anledningar till att oron stiger

En viss osäkerhet träder också igenom hos Maria Solevid:

– Frågorna handlar om oro inför framtiden och då är det inte orimligt att miljöfrågan kommer så högt för det är något som hela tiden lyfts fram som en mycket stor och viktig framtidsutmaning, säger Maria Solevid, universitetslektor i statsvetenskap

Både i brödtexten och i citaten går det att hitta formuleringar som tyder på en ovilja att dra slutsatser. exempelvis:

– Frågorna handlar om oro inför framtiden och då är det inte orimligt att miljöfrågan kommer så högt för det är något som hela tiden lyfts fram som en mycket stor och viktig framtidsutmaning, säger Maria Solevid, universitetslektor i statsvetenskap

och

– Anledningen går inte att säga säkert. Även om attentatet på Drottninggatan i Stockholm i april förra året skulle kunna vara en trolig orsak till ökad oro för terrorism och alla larmrapporter om klimatförändringar kan ha ökat oron för miljö och klimat går det inte att peka ut säkra anledningar till att oron stiger

samt

– Den generella slutsatsen är att när det gäller områden där vi har haft hög oro tidigare år har den ökat ännu mer, medan områden där det inte är stor oro på ligger still. Man kan säga att orobilden har dragits isär, säger Maria Solevid

Reportern och Maria Solevid resonerar alltså kring varför oron har ökat, men är försiktiga med att dra slutsatser.

Ordet oro, i olika böjningar, används i stor omfattning i artikeln. Endast sju meningar utan ordet oro förekommer i texten. Att använda ordet oro så många gånger tyder på ett konkret språk, där reportern vill var tydlig med vinkeln och inte komplicera saker. Detta kan emellertid bero på att artikelförfattaren presenterar statistik där en av analysenheterna är Oro.

Det mest intressanta är det ovan nämnda om oviljan att dra slutsatser. Detta lyser igenom i formuleringar som: *"Den generella slutsatsen"*, *"Anledningen går inte att säga säkert"*, *"går det inte att peka ut säkra anledningar"* och *"då är det inte orimligt"*. Detta kan också bero på att forskaren har ett vetenskapligt språk som inte vill förenkla resultaten förrän hon vet säkert.

Tabell 10

Resultat av mikroanalys för analysenhet 8

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
			x		x

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet Miljö, klassas av forskningen som en mjuk nyhet. Artikeln är skriven av en kvinna. Att ordet "oro" används många gånger kan ses som ett sätt att hålla språket konkret, detta ses av språkforskningen som typiskt kvinnligt. Oviljan av att dra slutsatser utifrån rapporten som artikeln baseras på kan också ses som en vilja att undvika analyser och abstraktion samt en vilja att behålla en konkret framställning. Texten är därför enligt språkforskningen skriven på ett kvinnligt sätt.

Analysenhet 9

Rubrik: Åtta dog av nätdroger - åklagaren yrkade på långa fängelsestraff

Av: Ulrika By

Kategori: Brott (Hittad under DN-kategori: Sverige)

Antal tecken: 4965

Publiceringsdatum: 3 maj 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikeln handlar om rättegången mot två bröder som hävdas ha orsakat åtta unga människors liv genom försäljning av fentanyl-analoger. Artikeln beskriver de olika parterna i målets argument för en fällande respektive friande dom.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Det primära temat i texten är att åklagaren yrkar på långa fängelsestraff för brottet. Det sekundära temat är att rättegången ses som principiellt viktig. Artikeln har också ett tema i form av smärta som dödsfallen orsakade. Vidare har artikeln ett tema i form av beskrivningar av de åtalade brödernas affärsverksamhet. Ett fjärde tema är de båda parternas argumentation för en fällande respektive friande dom.

Följande aktörer förekommer i texten, kammaråklagare Tomas Malmenby, de två åtalade bröderna, 34 och 24 år, brödernas advokater Ola Salomonsson och Jan Frij, målsägarbiträde Thomas Bodström samt målsägarbiträde Anna Björklund.

Vilket perspektiv som dominerar i artikeln är svårt att avgöra. En balans tycks råda mellan argumenten för och emot en fällande dom. Dock får åklagare Tomas Malmenby redan i ingressen etablera ett starkt patos genom följande citat:

– Det vi tar upp kan tyckas invecklat och byråkratiskt, men vi har inte glömt era söner, er dotter. Vi beklagar verkligen att det här har skett och kunnat få ske, sa han

Den första tredjedelen av artikeln ägnas åt åklagarens resonemang för vikten av en fällande dom. Sedan får brödernas advokater komma till tals hastigt. Efter detta presenteras målsägarbiträdets argument. Advokaterna använder ett mer sakligt och byråkratiskt språk, medan åklagare och målsägarbiträden resonerar mer med känslor.

Den enda kvinna som figurerar i artikeln är målsägarbiträde Anna Björklund. Hon presenteras direkt efter hennes manliga motsvarighet, målsägarbiträde Thomas Bodström. Följande passage är intressant:

Thomas Bodström, målsägandebiträde som begärt 60.000 kronor i skadestånd för var och en av sina fyra klienter, menade att det är uppenbart vad som hänt:

– Brödernas hela affärsidé var att tjäna stora pengar på att sälja droger via nätet. De utnyttjade väldigt utsatta personer. Det går inte att tvivla på att de kände till hur farliga preparaten var. De tog en kalkylerad risk när de sålde dem, sa Thomas Bodström.

Anna Björklund, målsägandebiträde åt de fyra övriga, sa:

– De anhöriga i det här målet har haft det både arbetsamt och smärtsamt. Att den här cyniska verksamheten, där så många förlorat livet, kunnat fortgå är tragiskt.”

Thomas Bodström framställs genom sitt citat som en byråkratisk person som resonerar därefter. Han presenteras också precis före sin kvinnliga motsvarighet. Genom Anna Björklunds citat framställs hon som en person som använder starka känslor för sin argumentation.

Artikeln är per definitionen hård, men redan i ingressen presenteras ett mjuk sekundärt ämne i form av tragedin brottet orsakat:

– Det vi tar upp kan tyckas invecklat och byråkratiskt, men vi har inte glömt era söner, er dotter. Vi beklagar verkligen att det här har skett och kunnat få ske, sa han.

Artikeln skiftar alltså mellan att beskriva den byråkratiska och hårda sidan av händelsen, med den känslomässiga och mjuka sidan. Språket följer med i skiftningarna.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Den språkliga framställningen är mycket intressant i artikeln. Reportern förklarar uttryckligen i brödtextens tredje stycke att ämnet är komplicerat. En hel del komplicerade ord förekommer också i artikeln, exempelvis:

Plädering, fentanylanaloger, insinuerade och kvarstad

Det mest intressanta är dock skiftningarna mellan mjukt och hårt språkbruk. Reportern skapar i sitt återberättande och i sina val av citat tydliga karaktärer av aktörerna. Åklagaren framställs som en man som förstår ämnets känslomässiga karaktär, men vill skipa rättvisa genom byråkrati. De två bröderna framställs som affärsmän, ovetande om riskerna kring deras verksamhet. Brödernas advokater framställs i full utsträckning som två byråkratiska män som enbart ser till fakta. Thomas Bodström framställs som byråkratisk man med visst patos. Anna Björklund framställs genom sitt känslofylla citat som en person med starkt patos.

Reportern gör sig tämligen osynlig i artikeln. Endast i ett citat tillåter hon sig att dra en egen slutsats.

Dom faller 31 maj – och oavsett utgång kommer den med stor sannolikhet att överklagas

Tabell 11

Resultat av mikroanalys för analysenhet 9

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x		x	x		

4. Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet brott, klassas av forskningen som en hård nyhet. Artikeln är skriven av en kvinna. Textens språkbruk är både manligt och kvinnligt. Stora delar av texten ägnas åt att parter i målet tillåts anspela på känslor. Medan vissa personer, som exempelvis åklagaren framställs som känslomässig, framställs andra som exempelvis advokaterna som känslolokalla byråkrater. Artikeln kan på så sätt sägas vara kvinnlig då den är skriven på ett konkret men samtidigt känslomässigt sätt. Att känslorna får ta stor plats, trots ämnets hårda natur, kan ses som ett tecken på att skribenten inte anpassat sitt språk till mansnormen för en hård nyhet.

Analysenhet 10

Rubrik: Så ska demenssjuka slippa få fel medicin

Av: Peter Letmark

Kategori: Vårdfrågor (Hittad under DN-kategori: Äldreomsorg)

Antal tecken: 7168

Publiceringsdatum: 6 april 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikeln handlar om att demenssjuka ofta blir felaktigt medicinerade. Texten handlar också om hur vården av demenssjuka kan förbättras samt en problematik kring diagnostiseringen av unga med demens.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Textens primära tema är att många demenssjuka äter fel medicin. Det sekundära temat är alternativa behandlingsformer istället för medicin. Ett annat sekundärt tema är också bristerna i hur hemtjänsten arbetar med demens. Ytterligare ett tema finns i texten som behandlar diagnostisering av demens och vård av unga med sjukdomen.

Det förekommer enbart två personer i denna text. Den första är Vera Gustafsson som är utredare vid Socialstyrelsen. Den andra är reportern. Artikeln växlar mellan återberättande och citat. Vera Gustafsson får redan komma till tals i ingressen, och får även sista ordet i artikeln.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Vera Gustafsson reduceras flera gånger till att kommentera fakta som reportern presenterar. Troligtvis har reportern hämtat fakta från den aktuella rapporten, men effekten blir att reportern framstår som en person med stor kunskap. Nedan följer några exempel:

Varför varierar det så mycket? Förmodligen är det en kombination av flera faktorer. Till exempel kan det handla om hur behandlingstraditionen ser ut i ett visst landsting

– I så fall bör landstingen se över sina rutiner för hur mycket läkemedel deras läkare förskriver. Det kan också handla om att omvårdnaden vid särskilda boenden ser ut på ett visst sätt, framför allt hur mycket man använder sig av det som kallas för personcentrerad vård

och

– Någon kanske blir jättearg när han ska upp och duscha på morgonen. Då kanske man försöker ta reda på hur han har reagerat tidigare i livet. Han kanske alltid har hatat att duscha på morgonen helt enkelt för att han tycker att det är för kallt

I det första exemplet bäddar reportern för citatet med att presentera lösningen att det förmodligen är en kombination av flera faktorer. Vera Gustafsson får sedan endast kommentera det som redan sagt, med utvecklande detaljer.

I det andra exemplet får Vera Gustafsson ge ett exempel på hur man kan arbeta proaktivt mot aggressivt beteende. En mer rimlig lösning hade varit att framställa Vera Gustafsson som den expert hon är.

Reportern tar också stor plats och återberättar flera stycken utan tydlighet i vad källan är, exempelvis:

*Det handlar om att lära känna sina patienter bättre. Försöka se vad det är för person som man har framför sig. Hur han eller hon har fungerat tidigare i livet
Man utgår alltså från individens behov i stället för att sätta enhetliga regler som gäller för alla*

Denna passage saknar direkt anknytning till citat från Vera Gustafsson och det är oklart var reportern funnit denna fakta.

Reporterns språk kan sägas vara abstrakt. I många stycken saknas tydlighet med var fakta kommer ifrån och känslan blir att han spekulerar, exempelvis i följande passage:

Varför varierar det så mycket? Förmodligen är det en kombination av flera faktorer. Till exempel kan det handla om hur behandlingstraditionen ser ut i ett visst landsting

Texten är samtidigt som den är abstrakt skriven med ett känslomässigt språk, exempelvis:

Hon drabbades mitt i livet, när hon var yrkesverksam som polis och hade småbarn hemma

Texten innehåller dock inte många svåra ord, och kan inte på det sättet sägas vara språkligt typisk för en man.

Tabell 12

Resultat av mikroanalys för analysenhet 10

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x	x	x			

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet vårdfrågor, klassas av forskningen som en mjuk nyhet. Artikeln är skriven av en man. Språkbruket är i texten abstrakt och analytiskt, men anspelar också på känslor. Texten kan alltså ses som om blandning mellan manligt och kvinnligt språkbruk.

Analysenhet 11

Rubrik: Tre Kronors superkedja fixade segern i viktiga VM-matchen.

Av: Malin Fransson

Kategori: Sport (Hittad under DN-kategori: Sport)

Antal tecken: 3593

Publiceringsdatum: 6 maj 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikeln handlar om tre ishockeyspelare i Tre Kronor, den så kallade *superkedjan*, och deras senaste match i ishockey-VM mot Tjeckien och artikeln behandlar även resultat och spelgång.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Inledningsvis, redan i ingressen, presenteras *superkedjan* vid namn – Rickard Rakell, Mika Zibanejad och Mattias Janmark - och bedriften att samtliga spelare, som också ingår i samma *kedja*, gjorde mål för andra matchen i rad.

Artikeln tar avstamp i en intervjusituation med Rickard Rakell. Där han, på ett skämtsamt sätt, förklara varför alla tre har gjort mål, igen. Sedan presenteras *den mixade zonen i Royal Arena i Köpenhamn* i det textens tredje stycke och intervjun med Rickard Rakell fortsätter. Och sedan följer en återgivning av matchen. Huvudtemat är alltså *superkedjan*, och sekundärtemat är tävlingen/matchen i sig.

Det är Rickard Rakells perspektiv som dominerar artikeln, förbundskaptenens ord förstärker spelarens ord. Journalistens perspektiv presenteras genom återgivningen av matchen och tävlingen. Det är Rickard Rakells perspektiv som dominerar även om det görs väldigt tydligt att artikelförfattaren vill höja de tre spelarna till skyarna (det är ju trots allt en sportartikel – den enda nationalistiska journalistiken?).

Resonemangen som förs av textförfattaren är korta och används för att förklara utfallet av matchen eller att dramatisera återgivningen av matchen, exempelvis:

vägen mot den svenska segern av dock inte okomplicerad

och

Den andra perioden blev jämnare spelmässigt – till stor del beroende på att svenska spelarna bjöd in Tjeckien genom att dra på sig tre utvisningar samt Bara 18 timmar före matchen mellan Tre Kronor och Tjeckien hade Tjeckien vunnit över Slovakien i sin VM-premiär. Kanske var det en av förklaringarna till att den första perioden av söndagens match helt tillhörde Sverige. Eller så var det så

Dessa resonemang kan ses som spekulativa eller förklarande för den läsaren som inte såg matchen, och kanske är ämnat av att ge sken av att matchen trots allt var en tuff/svår match, vilket förstärks av förbundskaptenens avslutande ord

Det var viktigt för oss att få en sådan här tuff match i början av turneringen

Aktörerna, Rakell, beskrivs som lättsamma och glada, men också som att de är medvetna om att det är långt kvar av turneringen och att ingen tar ut någon seger i förskott.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Texten har ett tydligt Vi som är det svenska landslaget vilket bör ses som en förlängning av det Vi som de svenska supportrarna utgör. Det är också meningen att läsaren ska veta vad en *kedja* är och vad den *mixade* zonen är, två uttryck som är välbekanta för alla dem som är intresserade av sport eller sportjournalistik. Det är naturligt för textens innehåll att det endast är män som kommer till tals eftersom artikeln berör *herrhockeylandslaget*.

Däremot så är de flesta av journalistens egna reflektioner kring matchgången mer analytiska än känslosamma vilket, enligt forskningen, ses som ett mer manligt drag.

*Den andra perioden blev jämnare spelmässigt
Vägen mot den svenska segern var dock inte okomplicerad*

Men i texten återfinns också andra drag. *Kedjan* beskrivs med orden

imponerade Tre Kronors förstakedja med sin kreativitet och lekfullhet

I den meningen är dock språket mer konkret och känslomässigt, då orden

kreativitet, lekfullhet

torde kunna härledas till en känslomässig betraktning av spelarnas kvalitéer.

Texten innehåller dessutom flertalet långa meningar.

Rickard Rakell i den mixade zonen i Royal arena i Köpenhamn och försöker förklara varför hans kedja med Mika Zibanejad och Mattias Janmark fungerar så bra på VM-isen.

och

Eller var det så enkelt att de tjeckiska spelarna inte ens med pigga ben och huvuden hade hunnit med när den svenska kedjan med Rickard Rakell, Mika Zibanejad och Mattias Janmark satte den fart som de gjorde i första perioden.

Tabell 13

Resultat av mikroanalys för analysenhet 11

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x		x		x	

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet sport, klassas av forskningen som en hård nyhet. Artikeln är skriven av en kvinna. Den bryter mot könsnormer på flera sätt. Först och främst bör journalistens kön tas i beaktning mot artikeln hårda karaktär. Det finns också tendenser att författaren av texten skriver som en man, med hänsyn till de långa meningarna och det analytiska språket, och i och med detta upprätthåller artikelförfattaren den språkligt manliga normer, men bryter samtidigt mot den eftersom att hon är kvinna. Huruvida nyhetens karaktär – sport – har någon effekt på språkbruket kan vi med säkerhet inte säga, däremot kan vi på god grund påstå att *om* det finns ett särskilt språk som används inom sportjournalistiken så är det upfunnet av män.

Analysenhet 12

Rubrik: Läraren Jenny prisas för sin undervisning: ”Hon gör det lilla extra”

Av: Felicia Nordlund

Kategori: Utbildning (Hittad under DN-kategori: Skolan)

Antal tecken: 3483

Publiceringsdatum: 2 maj 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikeln handlar om läraren Jennys mottagande av Berättarministeriets lärarpris Pennsvärdet och hennes tankar kring lärande och glädjen hon kände när hon mottog priset. Artikeln behandlar även skolan, barn och språkutveckling.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

I ingressen presenteras Jenny Söderhjelm Larsson i korrelation till hennes roll som svensklärare och hennes glädje över att ha tilldelats ett pris samt Berättarministeriet vars sekundära roll i artikeln knyter samman till huvudpersonen genom att vara utdelare av priset. Brödtexten inleds med en informationsrik bakgrundsbeskrivning av priset och vilka kriterier som gäller för att en person ska kunna tilldelas det.

Sedan följer en kommentar från Cecilia Norström, som är juryns ordförande, som förklarar varför Jenny Söderhjelm Larsson tilldelades priset. Efter detta får läsaren en kortare presentation av Jennys arbetsliv som följs av en nästan porträtterande intervju med Jenny angående hennes förhållande till hennes yrkesval och hur hon axlar detta samt kortare presentation av statistik framtagen av mediebarometern kring barn och ungdomars läsande.

Artikelförfattaren tar inga egna initiativ i att måla upp en egen bild av Jenny utan låter hennes citat tala för sig själv, det är alltså hennes perspektiv som dominerar. Även Cecilia Nordströms citat förstärker bilden av läraren Jenny.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Texten har ett tydligt personfokus, och detta fokus ligger på en kvinna. Övriga aktörer i texten är också kvinnor. Det finns egentligen ingenting i texten som konserverar ett särskilt språkbruk. Men att beakta är att det första som Jenny tillåts säga i texten är vad hon känslomässigt kände inför att bli tilldelad priset och inte något mer analytiskt och torrt som återfinns senare i texten. Hon säger:

Jag blev lycklig och väldigt rörd när jag fick höra att jag skulle få priset

Men detta borde ses i ljuset av att artikeln cirkulerar kring ett pris och inte som ett konserverande av könsroller. De mer analytiska delarna av artikeln belyser först priset i sig som framställs på ett konkret sätt i en väl avvägd mening. Dock så innehåller den meningen ett spekulerande eller en språklig abstraktion vilket inte håller samma konkreta ton som artikeln.

*För första gången delar Berättarministeriet ut priset Pennsvärdet. Priset delas ut till låg- och mellanstadielärare i Stockholm och Göteborg som arbetar i socioekonomiskt utsatta områden och på ett nyskapande sätt främjar elevernas kunskapsutveckling och kreativitet. Totalt har 42 nomineringar kommit in **men till slut** föll valet på mellanstadieläraren Jenny Söderhjelm Larsson på Östbergaskolan i Stockholm*

Denna avvikelse är ringa, men sett ur kontext tillhör den ett mer abstrakt och analytiskt skrivsätt.

Tabell 14

Resultat av mikroanalys för analysenhet 12

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x	x	x	x		

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet skolan, klassas av forskningen som en mjuk nyhet. Artikeln är skriven av en kvinna. Vi skulle vilja påstå att denna artikel vare sig konserverar några könsroller eller osynliggör kvinnor eftersom språket i artikeln är både känslomässigt och analytisk och att textens aktörer inte heller framställs på ett visst sätt med hänsyn till deras kön. I vår mening så uppfyller denna artikeln språkrådets rekommendationer om ett neutralt språkbruk.

Analysenhet 13

Rubrik: Tove Styrke: ”Jag vill hitta den hoppfulla melankolin”

Av: Hugo Lindqvist

Kategori: Kultur (Hittad under DN-kategori: Kultur)

Antal tecken: 6131

Publiceringsdatum: 6 maj 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Texten cirkulerar kring musikern Tove Styrke och hennes återberättelser och tankar kring sitt konstnärskap. Artikeln behandlar även ett konsertminne i Milwaukee samt skivsläpp.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Läsaren får genast veta att det är musikern Tove Styrke artikeln ska handla om och att hon är tillbaka med ett tredje album, samt att hon har fått ett bättre självförtroende. Det primära temat är huvudpersonens relation till sig själv och sitt arbete som musiker, och de sekundära temana är skivsläppet och återberättelser till vissa händelser och personer som finns i hennes närhet i egenskap av artist.

Brödtexten inleds med en berättelse som får läsaren att tro att skribenten faktiskt var på konserten, detta visar sig snart inte vara fallet. Den inledande anekdoten kommer från huvudpersonen och det är också hennes perspektiv på sitt musicerande och ett slags introvert grävande som först och främst dominerar artikeln. Däremot så är det artikelförfattarens perspektiv som dominerar när det gäller tolkningen av produkten av konstnärskapet, alltså musiken.

Det är Tove Styrke som står för resonemangen i texten. Dessa handlar först och främst om det egna känslolivets samspel med produktionen av musiken. Det finns två aktörer i texten utöver huvudpersonen: manager som inte nämns vid namn:

samarbetspartner som förstår hennes tankar

och Katy Perry:

popgiganten

som Tove Styrke ska vara förband åt under en Europaturné. Ingen av dessa kommer till tals i artikeln.

Texten innehåller även ett stycke om svårigheterna och stressen det betyder att vara turnerande artist. Detta görs med en härledning till Tim Berglings (Avicci) tragiska bortgång, och hon berättar att hon känner igen sig själv och sitt eget liv i det som den omtalade dokumentären *Avicii – True Stories* visar.

Texten avslutas med Tove Styrkes egna tankar om nya låtar.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Texten har ett mycket tydligt fokus på Tove Styrkes känsloliv. Av sex citat baseras fem av dem på ett känslöläge, ett självreflekterande *jag*; detta görs även i mer än hälften av journalistens egna referat.

De här känslorna, som antingen är anti-romantiska eller superromantiska, kan vara små, men samtidigt uppfylla hela ens tänk

Man skulle kunna ställa sig frågan huruvida en manlig artist hade porträtterats på samma vis, det finns ett visst konserverande av den kvinnliga normen där kvinnan ses som en känslös och irrationell varelse. Men samtidigt så innehåller de flesta citaten en koppling till musiken, vilket (möjligtvis) förvandlar känslorna till ett rationellt arbetsredskap.

Jag tycker att de känslorna förtjänar sina stora låtar, de förtjänar hymner

Det är också en berättelse om att först vara svag för att sedan bli stark. En slags hjältesaga. Tove Styrkes utbrändhet, hennes scenskräck och dåliga självförtroende och hur dessa egenskaper förvandlats till någon som kan

hantera missöden som en boss

Med ögon som magneter

är en metafor som nog syftar på journalistens egna uppfattning av intervjupersonen, alltså: han kan inte slita sina ögon från hennes, en bild som ger upphov till en slags sensualitet och intensitet hos huvudpersonen.

I de egna resonemang som artikelförfattaren för så är det Tove Styrkes musik som står i centrum.

som omgärdar hennes storslagna popsound

pampigt och röjigt

Vilket kan härledas till att journalisten synliggör musikern och kvinnan bakom musiken, han låter inga andra perspektiv ta över i de egna reflektionerna och hans språkbruk är konkret och känslomässigt, vilket strider mot det typiskt manliga skrivsättet.

Tabell 15

Resultat av mikroanalys för analysenhet 13

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
		x	x		

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet kultur klassas av forskningen som en mjuk nyhet. Artikeln är skriven av en man. I viss mån konserverar den könsrollen *kvinnan* som en känslig varelse, men samtidigt porträtteras Tove Styrke på ett rationellt sätt med hänsyn till hennes förhållande till arbetet som artist. Det finns tendenser i journalistens egna språkbruk att vara neutralt men vi skulle inte tro att en kvinna som fått i uppdrag att skriva denna artikel hade skrivit meningen [...] *med ögon som magneter* [...] vilket är en metafor för intensitet men som baseras på utseende. Genom detta kan vi dra slutsatsen att artikeln är skriven med ett kvinnligt språkbruk.

Analysenhet 14

Rubrik: Samordnade insatser kan rädda 700.000 barns liv

Av: Amina Manzoor

Kategori: Barn (Hittad under kategori: nyheter)

Antal tecken: 3361

Publiceringsdatum: 8 maj 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

Artikel belyser en ny rapport, utgiven av organisationerna Wateraid och Path, som visar att samordnade insatser mellan vaccination, nutrition och rent vatten kan rädda nästan 700.000 barns liv. Artikeln beskriver vilka dödsorsaker som är vanligast bland de fem miljoner barn som dör varje år innan de fyllt fem år. Cecilia Chatterje-Martinsen står för citaten, hon är generalsekreterare för Wateraid i Sverige och tillsammans med artikelförfattaren så presenteras läsaren för resultaten av rapporten.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Huvudtemat är att *samordnade insatser kan rädda 700.000 barns liv* och det sekundära temat är rapporten som visar hur detta kan göras. Till båda dessa teman kan barnadödligheten, och information kring detta, och vilka konsekvenserna kan bli för dessa barn som drabbas av sjukdomar som är kopplade till sjukdomar, näringsunderskott och förorenat vatten.

Utöver artikelförfattaren så är den andra aktören i texten generalsekreteraren, hon kan ses som ett språkrör för den presenterade rapporten och tillsammans med information om rapporten så utgör de ett gemensamt perspektiv.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Texten har ett tydligt fokus på barnadödlighet och de sjukdomar som drabbar dessa. Den fokuserar även på mödrarna till barnen som är de egentliga subjekten för insatserna, då det är dessa som, enligt rapporten, bör utbildas i hygien och nutrition och få tillgång till rent vatten för att minska barnadödligheten.

Språket är abstrakt och analytiskt, man talar om människor i siffror och inga känslouttryck manifesteras av varken artikelförfattaren eller generalsekreteraren. Istället beskriver artikeln de ekonomiska fördelarna med projektet.

varje satsad krona på vatten och sanitet ser vi globalt en "avkastning" på 4,3 kronor i form av minskade sjukvårdskostnader

Att välja ett sådant perspektiv är, enligt forskningen, ett mer manligt drag att skriva nyheter på eftersom texten saknar känslomässiga yttringar. Däremot så är det underförstått att barn och barns död väcker känslor, och att kunna hjälpa dessa barn skulle väcka glädje hos både mödrarna och barnen. Eftersom rapportens föreslagna satsningar gäller kvinnor i allmänhet, och att utbilda dessa så rör texten endast dem.

Meningsuppbyggnaderna är vare sig långa eller korta, språkbruket kan ses som en objektiv framställning av nyheten samt att det tycks vara neutralt.

Tabell 16

Resultat av mikroanalys för analysenhet 14

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x	x				

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet barnomsorg, klassas av forskningen som en mjuk nyhet. Artikeln är skriven av en kvinna. Enligt forskningen, som säger att kvinnor har ett mer konkret och känslomässigt språk, så bryter denna artikel mot normen eftersom språket är abstrakt och analytiskt. Detta är alltså en mjuk nyhet skrivet på ett manligt sätt.

Analysenhet 15

Rubrik: Stramare invandringspolitik öppnar för samarbete mellan S och M

Av: Hans Olsson

Kategori: Politik

Antal tecken: 4179

Publiceringsdatum: 5 maj 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

I artikeln *Stramare invandringspolitik öppnar för samarbete mellan S och M* behandlas den svenska migrationspolitiken, samt att regeringspartiet (S) har bytt migrationspolitisk linje och hur andra partier, M, SD, Mp och V, förhåller sig till detta.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Socialdemokraterna presenterar nu en ny inriktning gällande migrationspolitiken till en mer restriktiv politik. Både rubrik och ingress innehåller detta. Artikelns brödtext inleds med

Socialdemokraterna definitivt har kastat loss från regeringskollegorna i Miljöpartiet

sedan följer ett uttalande från statsministern. Efter en genomgång över hur många asylsökande som kom till Sverige 2017 följer konkreta beskrivningar av vad den nya linjen innebär och

migrationsminister Helena Fritzon (S) ger ett uttalande. Socialdemokraterna står för ett framträdande perspektivet. Detta perspektiv kommenteras av Moderaternas partiledare Ulf Kristersson, samt av Sverigedemokraterna genom den migrationspolitiska talesperson Paula Bieler och Vänsterpartiet av partiledare och Jonas Sjöstedt. Det andra regeringspartiet Miljöpartiet beskrivs av artikelförfattaren genom:

migrationspolitiken möter också kritik – såväl från regeringskollegorna

och en annan kritiker som inte ger något yttrande men som beskrivs av journalisten är Sara Karlsson, ordförande i socialdemokratiska migrationspolitiska föreningen

lämnar sin riksdagsplats i protest mot den nya politiken

Texten avslutas med en faktaruta som beskriver konkret vad Socialdemokraternas nya linje innebär.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Artikelförfattaren har en abstrakt och analytisk underton i sina egna beskrivningar av händelser som cirkulerar Socialdemokraternas nya migrationspolitiska linje.

*Socialdemokraterna har definitivt kastat loss
men intresset har varit minst sagt ljummet
hårdare tag
dock inget konkret förslag
S hårda linje i migrationspolitiken
även samarbetspartnern Vänsterpartiet är besviket*

Sådant språk är, enligt forskningen, typiskt för en manlig skribent.

Tabell 17

Resultat av mikroanalys för analysenhet 15

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x	x				

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet politik, klassas av forskningen som en hård nyhet. Artikeln är skriven av en man. Man kan därmed påstå att skribenten konserverar det manliga språkbruket, och att det inte heller är neutralt. Huruvida det är beroende på nyhetens karaktär kan vi inte uttala oss om, men vi har självklart haft detta i åtanke under analysprocessen.

Analysenhet 16

Rubrik: Oväntad följd av hamnkonflikten i Göteborg: Rea på kläder

Av: Jens Littorin

Kategori: Ekonomi

Antal tecken: 4463

Publiceringsdatum: 13 maj 2018

Analys av textens huvudsakliga innehåll

I artikeln *Oväntad följd av hamnkonflikten i Göteborg: Rea på kläder* är huvudinnehållet hamnkonflikten och kostnaderna för de drabbade företagen till följd av konflikten, samt anledningarna till kostnadsökningarna.

Analys av textens tematiska och schematiska struktur (makroanalys)

Det primära temat är hamnkonflikten i Göteborg, vilket beskrivs redan i rubriken, det sekundära temat är en utredning av vilka konsekvenser konflikten har för näringslivet. Detta görs med Rickard Bergqvist, professor vid Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet. Utöver Rickard Bergqvist får även LO-basen Karl-Petter Thorwaldsson ge sin syn på hamnkonflikten.

Analys av texten på detaljnivå (mikroanalys)

Texten innehåller många svåra ord som exempelvis: logistikkostnader, speditörerna, preventiva samt ratificera. Artikeln är också till stor del byggd av långa meningar med fler än 25 ord. Reporterns återberättande sker med ett konkret språk. Dock är majoriteten av citaten i artikeln analytiska, som exempelvis:

– Vi är inte oroliga för att regeringen ska försäkra strejkrätten. Stefan Löfven sade på LO:s valupptakt att han aldrig kommer att vara med om att stifta en lag som försämrar facket's möjlighet till sympativarsel, men situationen är inte ofarlig. Risker är ju att utredningen kommer med förslag som antas om vi får en annan majoritet i riksdagen efter valet, sade Thorwaldsson och kritiserade arbetsmarknadsminister Ylva Johansson, som han anser gick för fort fram när hon tillsatte utredningen

Vissa passager av reporterns återberättande förstärker den analytiska vinkeln, som exempelvis:

Många företag har blivit försiktiga med att använda Göteborgs hamn och Bergqvist menar att konflikten allvarligt skadat förtroende för Skandinavien's största hamn och att den kan få konsekvenser för framtiden.

Tabell 18

Resultat av mikroanalys för analysenhet 16

Analytisk	Abstrakt	Känslomässig	Konkret	Långa meningar	Svåra ord
x	x			x	x

Sammanfattning av textens genuskulturella kontext

Textens journalistiska tema, i det här fallet ekonomi, klassas av forskningen som en hård nyhet. Artikeln är skriven av en man. Eftersom artikeln använder sig av ett analytiskt språk, som innehåller långa meningar och svåra ord så är slutsatsen att artikeln har ett manligt språk.

6.2 Resultat utifrån analyschema, del 5

Enligt vårt analyschema ämnar vi under del 5 diskutera materialets genuskulturella kontext i förhållande till sina respektive diskursiva genrer, och undersöker huruvida texten har ett typiskt manligt eller kvinnligt språk. Om vi anser att det finns både manliga och kvinnliga inslag i texterna menar vi att texten inte konserverar sin respektive diskursiva genre, och att texten då har ett neutralt språk. Nedan följer en redovisning i tabellform, efter det sätts artiklarna in i sin respektive genuskulturella kontext.

Tabell 19

Resultat - hårda nyheter skrivna av män

<u>Kategori</u>	<u>Kvinnligt språk</u>	<u>Manligt språk</u>	<u>Könsneutralt språk</u>
Ekonomi		x	
Utrikes		x	
Vetenskap			x
Politik		x	

Enligt vår analys använder sig män av ett manligt språk när de framställer hårda nyheter. En av analysenheterna har vi bedömt har ett könsneutralt språk, men alla de övriga bedömer vi ha ett manligt språk.

Tabell 20

Resultat - mjuka nyheter skrivna av män

<u>Kategori</u>	<u>Kvinnligt språk</u>	<u>Manligt språk</u>	<u>Könsneutralt språk</u>
Human interest	x		
Kultur	x		
Bostad	x		
Vårdfrågor			x

Enligt vår analys använder sig män av ett kvinnligt språk när de framställer mjuka nyheter. En av analysenheterna har vi bedömt har ett könsneutralt språk, men alla de övriga bedömer vi ha ett kvinnligt språk.

Tabell 21

Resultat - hårda nyheter skrivna av kvinnor

<u>Kategori</u>	<u>Kvinnligt språk</u>	<u>Manligt språk</u>	<u>Könsneutralt språk</u>
Teknik	x		
Näringsliv	x		
Sport		x	
Brott	x		

Enligt vår analys använder sig kvinnor främst av ett kvinnligt språk när de framställer hårda nyheter. I en av våra analysenheter har dock en kvinna anpassat sig till den manliga normen vid framställning av en hård nyhet.

Tabell 22

Resultat - mjuka nyheter skrivna av kvinnor

<u>Kategori</u>	<u>Kvinnligt språk</u>	<u>Manligt språk</u>	<u>Könsneutralt språk</u>
Konsument			x
Utbildning			x
Barnomsorg		x	
Miljö	x		

Enligt vår analys finner vi ingen direkt konsekvens i huruvida kvinnor framställer mjuka nyheter på kvinnligt eller manligt vis, utan två av analysenheterna anser vi vara framställda med drag av båda delarna, samt en av varje när det kommer till manligt och kvinnligt språk.

6.2.1 Genuskulturell kontext

“Där män går över till kvinnoområden och gör kvinnosaker, måste dessa områden och saker förändras, men där en kvinna går in på manliga områden och gör karlasaker, måste hon förändras. Hon som sig i leken ger, hon får leken tåla.” (Hirdman, 2010, s. 67)

Ovanstående citat menar att kvinnor förändras när de verkar på manliga områden. Översatt till vår analys innebär det att kvinnor som skriver om hårda nyheter borde använda sig av ett typiskt manligt språk i dessa fall. Enligt vår analys skriver dock kvinnor med ett typiskt kvinnligt språk när de skriver om hårda ämnen. Det tycks snarare vara så männen har anpassat sitt språk när de skriver om mjuka nyheter. Enligt Hirdman, som vi tidigare visat, upprätthålls skillnaden mellan manligt och kvinnligt via isärhållning (Hirdman, 1988, s. 7). Vår analys visar dock att både män och kvinnor anpassar sig när de går över på ett område som anses tillhöra det andra könet. Kvinnliga journalister kan enligt vår undersökning anses motverka isärhållningen genom att inte förändra sitt språk när de skriver om hårda nyheter (Tabell 21). Kvinnor kan enligt vår undersökning dock inte, när de skriver om mjuka nyheter, sägas använda ett typiskt kvinnligt språk (Tabell 22). Genom att inte använda sig av ett typiskt kvinnligt språk när de skriver om mjuka nyheter bidrar de kvinnliga journalisterna på Dagens Nyheter till att förhandla om genuskontraktet på ytterligare en nivå.

”Diskursordningen kan ses som domän för potentiell kulturell hegemoni, där de dominerande grupperna kämpar om att häva och bevara bestämda strukturer i och mellan” (Fairclough 1995, s. 56).

Manliga journalister skriver enligt vår analys med ett typiskt manligt språk när de skriver om hårda nyheter (Tabell 19). Samtidigt anpassar sig männen när de skriver om mjuka nyheter (Tabell 20). Enligt Hirdman har det funnits en längtan efter frihet hos kvinnor, men också en längtan efter symbios mellan könen hos män. De manliga journalisternas manliga språk när de skriver om hårda ämnen och deras anpassning till ett kvinnligt språk när de skriver om mjuka ämnen, kan ses som en längtan efter symbios. Dock bibehåller männen kontrollen över “hårda ämnen” och behåller på så sätt en kontroll över genuskontraktet (Hirdman, 1988, s. 22-23).

7. Slutdiskussion

I den första delen av detta kapitel kommer resultaten att diskuteras och reflekteras kring, samt sättas i relation till våra frågeställningar och vårt syfte. Vi drar också slutsatser kopplade till tidigare forskning och genusteori. I den andra delen kommer metodvalet diskuteras och ifrågasättas, tillsammans med anspråk på validitet och reliabilitet, följt av förslag till vidare forskning.

7.1 Slutsatser

Syftet med vår studie var att undersöka hur manlig och kvinnlig *framställning* av journalistiskt material skiljer sig. Nedan följer de slutsatser vi kunnat dra utifrån våra frågeställningar.

Hur framställer kvinnliga journalister hårda respektive mjuka nyheter i text?

När kvinnliga journalister skriver om hårda nyheter använder de i huvudsak ett kvinnligt språk. De anpassar sig inte när de skriver på ett område som klassas som manligt. Om kvinnor använder ett speciellt språkbruk när de skriver om mjuka nyheter kan vi inte säga, eftersom våra resultat visar att kvinnor i två av fallen använt ett kvinnligt språk, i ett fall ett manligt och i ett annat ett könsneutralt språk.

Hur framställer manliga journalister hårda respektive mjuka nyheter i text?

När manliga journalister skriver om hårda nyheter använder de ett manligt språk. När manliga journalister skriver om mjuka nyheter använder de sig dock av ett kvinnligt språk.

Nästan all av den forskning och teori vi använt oss av bygger på dikotomin mellan könen och att mannen är norm. Våra resultat motsäger tesen att kvinnor skulle anpassa sig till ett manligt språkbruk när de skriver om hårda ämnen. Detta visar att kvinnor är med och förändrar genuskontraktet genom att inte förändra sitt språk när de intar det manliga området. Den mest intressanta slutsats vi kan dra av resultaten av våra analyser i förhållande till vår tidigare forskning och teori är att det krävs fler vinklar för att förstå på vilket sätt kön påverkar journalistiskt material än genom den klassiska genuslinsen.

7.2 Reflektion

Den tidigare forskning och teori vi använt oss av i vår uppsats bygger till stor del på tanken att det är mannen som är normen och att mannen anses dominera den offentliga sfären medan kvinnan förpassas till det privata rummet. Skillnader i bevakningsområden och språk anspelar på sociokulturella skillnader mellan män och kvinnor. När vi tittar på resultaten av vår analys känner vi att något saknas. Det enda som tyder på att en tydlig fördelning mellan manliga och kvinnliga bevakningsområden, samt manligt och kvinnligt språkbruk kopplat till ämne, är att män enligt vår undersökning använder sig av ett typiskt manligt språk när de skriver om hårda ämnen.

Enligt Steiner är professionella rutiner, teknologi, organisationsfrågor, marknadsläge och kulturell och politisk kontext exempel på variabler som har större påverkan på framställningen av journalistiskt material än kön (Steiner, 2012, s. 203). Det är troligt att vissa av dessa faktorer, eller alla, har större påverkan på hur journalistiskt material idag framställs i Sverige än kön. Självklart är det, som Hirdman påstår, fruktbart att lokalisera var isärhållningen mellan könen

visar sig. Utan att lokalisera var upprätthållandet av dikotomin mellan könen sker, är det svårt att förändra ett område. Det är troligt att intellektuella egenskaper i dag väger tyngre än det biologiska könet. Hirdman beskrev redan 1988 hur samhället börjat förändras (Hirdman, 1988, s. 31). Att kategorisera sysslor, egenskaper och platser som typiskt manliga eller kvinnliga kanske inte längre är lika fruktbart som det var förr. Möjligtvis är det också så att synen på kvinnan som en underdog inom journalistiken inte längre är det kraftfullaste analysverktyget för att visa på brister i jämställdheten i branschen.

Enligt Roger Fowler (1991, s. 3) formas språket av individen och han menar att det inte finns ett objektivt och neutralt språk. Det journalistiska språket kommer alltid visa på rådande normer och värderingar. Vår analys visar på språkliga skillnader mellan kvinnor och män. Utifrån analysen kan vi tyda en medvetenhet hos svenska journalister på Dagens Nyheter om skillnader mellan manligt och kvinnligt. En värdering som vi tycks se, är ett aktivt motstånd mot patriarkala strukturer och konserverande av typiskt manliga och kvinnliga bevakningsområden och ämnen. Detta motstånd står framförallt de kvinnliga journalisterna för, men även männen bidrar genom sitt användande av ett typiskt kvinnligt språk när de skriver om mjuka nyheter (Tabell 20).

Med resultaten av vår analys kan vi också ifrågasätta om man i dag i Sverige borde prata om manligt och kvinnligt språk. Vår analys visar att män, när de skriver om mjuka ämnen, använder ett konkret och känslomässigt språk, vilket möjligtvis visar en brist i forskningens definitioner av manligt och kvinnligt språk, men kan också ses som ännu ett uttryck för att andra faktorer, som organisatoriska eller marknadsmässiga, spelar större roll för hur material framställs än kön.

7.3 Metodproblem

Kritiken mot kritisk diskursanalys är att det följaktningen är problematisk att bestyrka själva metoden, och slutsatserna som den genererar. Detta påstående grundar sig i att den kvalitativa metoden ger upphov till subjektiv kunskap och förståelse över enskilda företeelser, och att det därav ej går att generalisera samt reproducera den erhållna kunskapen. Denna problematik stöter all kvalitativ forskning på eftersom det inte går att fixera ett samhällsfenomen och den kontext fenomenet befinner sig så att studien ska kunna bli replikerbar (Bryman, 2011, s. 352). Samtidigt så menar Britt Hultén (2000, s. 7) att:

”Det är en kvalitativ metod som tolkar texten. I den tolkningen spelar jag själv roll, min förförståelse, mina kunskaper och det tidssammanhang som jag befinner mig i. Det är en del av tolkningsprocessen, som för den skull inte är subjektiv eller tillfällig. Systematik i frågeställningarna, noggrannheten när det gäller att exemplifiera och visa vad som är underlag för tolkningen är viktiga delar för att förhindra subjektivitet.”

Eftersom vi är flera individer som genomförde studien så kan ett sådant forskarlag betraktas som en oberäknelig sammansättning av oöverskådliga landskap och oaser med motstridiga idéläror, kulturella manifestationer, språkhandlingar, normer och maktrelationer. Alltså: vi är också människor. Denna kritik är baserad på det Alan Bryman (2011, s. 160) kallar för *interbedömarreliabilitet* vilken också baseras på forskarlagets subjektivitet. Hur kan vi vara säkra på vi menar exakt samma sak i våra slutsatser? Måste vi komma överens om en enda slags tolkning av analysenheterna? Eller vad sker med studiens reliabilitet om våra tolkningar skiljer sig från varandra? Hur kan vi då som forskarlag på ett så långtgående vis styrka forskningens vetenskaplighet?

Mats Ekström och Larsåke Larsson (2010, s. 7) menar att det är vid sådana tillfällen som begreppen giltighet och tillförlitlighet används. Med *giltighet* menar dem att de argument som används i slutsatserna av det empiriska materialet ska [...] *ge tillräckligt goda skäl för att något ska påstås att vara sant* [...] *Ett argument har giltighet om det har med saken att göra* [...] (Ekström & Larsson, 2010, s 7). Tillförlitlighet [...] *är det om uppgifterna som anges är riktiga* [...] dessa egenskaper hos en vetenskaplig studie är centrala i såväl den kvantitativa och kvalitativa forskningen. Men kan, med hänsyn till detta, en kritisk diskursanalytisk studie inneha extern validitet? Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips menar att det inte heller är den kritiska diskursanalysens uppgift att ha det:

”Syftet är att bidra till social förändring i riktning mot mer jämlika maktförhållanden i kommunikationsprocesserna och samhället i övrigt [...] kritisk diskursanalys uppfattar därför inte sig själv som politisk neutral (som objektivistisk samhällskunskap gör) utan som ett kritiskt angreppssätt som är politiskt engagerat i social förändring. Kritisk-diskursanalytiska angreppssätt ställer sig – i frigörelsens namn – på de undertryckta i samhällsgruppers sida” (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s. 69-70).

Vi, som forskarlag, är medvetna om denna problematik som den kritiska diskursanalysen utgör och har därför under hela studiens gång grundligt kontemplerat, och så stringent som möjligt försökt förklara analysbegrepp, teori samt metod. För att så långtgående som möjligt skapa samstämmighet över forskarlagets iakttagelser och den kritiskt genusteoretiska diskursanalysmodell som vi skapat. Men hur kan vi vara säkra på att Yvonne Hirdmans, Britt Hulténs, Karin Milles, Monika Djerf-Pierres, Monica Löfgren Nilssons, Henrika Zilliacus-Tikkanens, Margareta Melin-Higgins, Maria Edströms och Linda Steiners feministiska och genusteoretiska ansatser och kritisk diskursteori är den bästa kombinationen för att undersöka studiens syfte och frågeställning? Svaret är: det vet vi inte. Jørgensen Winther och Phillips (2000) menar att det inte heller går att komma fram till eftersom den kritiska diskursanalysen som Norman Fairclough utvecklade inte [...] *i någon högre grad markerar och definierar sitt kritiska angreppssätt i förhållande till andra av samtidens teoretiska inriktningar* [...] (Jørgensen Winther & Phillips, 2000, s. 93). Med det sagt så vill vi inte påstå att kunskapen som studien gett upphov till är utan betydelse eftersom den kvalitativa forskningen, till skillnad från den kvantitativa, synliggör språkets underliggande struktur och mening på ett sätt som den kvalitativa inte förmår.

Ekström och Larsson (2010, s. 18) menar även att en kvalitativ studie kan bidra till att utveckla redan existerande teorier som beskriver grundläggande egenskaper i språket, den sociala interaktionen och samhällssystem, och det är just dessa egenskaper vi ämnat att undersöka i denna studien och i och med detta anser vi att vårt metodval är grundligt motiverat trots den ovanstående kritiken.

7.4 Förslag till vidare forskning

Vi är blivande journalister, samhälleliga språkbärare och möjligtvis framtida makthavare. En av de stora anledningarna som föranledde beslutet att studera genusteori i relation till det journalistiska yrket var att det i vår utbildning, vid Göteborgs Universitet, saknades ett genusteoretiskt perspektiv på rollen som journalist. Det är mot denna bakgrund vi tycker att det är viktigt att öka genusmedvetenheten hos journalistkåren.

Den här studien kan ses som en utökning av tidigare studier som har gjorts i andra kontexter, exempelvis i litteratur- och samhällsvetenskapen där genusteoretiskt språkliga studier är mer frekvent förekommande än i medie- och kommunikationsvetenskapen. Även hos de först

nämnda är andra faktorer väl undersökta. För utöver kön; vad betyder klass, kultur, härkomst, uppväxt etc. för den journalistiska språkliga framställningen? Vilka frågor måste ställas för att synliggöra dessa faktorer i den journalistiska språkliga framställningen? Hur förhåller sig journalistiska mönster i andra kontexter? Återfinns könspektiven också i könsneutrala texter?

”För att få kunskap om kvinnliga journalisters villkor och för att stärka kvinnors journalistik är det nödvändigt att skaffa kunskap om den redaktionella processen och om könets betydelse i denna.”
(Hultén, 2000, s. 89)

Alltså: Om vi vill ha en förändring så måste vi undersöka problemets natur.

Vi menar därför att vidare studier inom detta område är av stor vikt, för att ytterligare förstå komplexiteten som utgör kontraktet mellan könen och hur det utvecklas och ständigt förändras över tid. I vårt fall gjordes en kritisk diskursanalys, för att få en tydligare helhetsbild samt lämna en öppenhet för eventuella intressanta företeelser i texterna som vi inte hade kunnat förutspå. Intressant hade varit att, kanske som ett komplement till vår studie, även göra en kvantitativ innehållsanalys. Exempelvis genom att koda om vårt analyschema till mer konkreta analysenheter, och på så sätt ha möjligheten att undersöka ett större urval av texter, och se om våra resultat är överförbara på alla typer av medier och typer av texter, eller sätta resultaten i relation till andra aspekter och kontexter som sträcker sig förbi könet, och sexolekten.

8. Käll- och litteraturförteckning

Böcker

Berglez, P. (2000). *Metoder i kommunikationsvetenskap* Ekström, M. & Larsson, L-Å. (Red.) Kritisk Diskursanalys (s.194-196). Lund: Studentlitteratur.

Berglez, P. & Olausson, U. (2008). *Kritisk Diskursanalys*. Ekström, M. (Red.) Mediernas Språk (s. 121-137). Malmö: Liber AB.

Bergström, G. & Boréus, K. (2005). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2.uppl. Malmö: Liber AB.

Conboy, M. (2007). *The language of the news*. London: Routledge.

Edlund, A-C., Erson, E., Milles, K., Hemmingsson, N., Frödin, U. (2007) *Språk och kön*. Stockholm: Nordstedts akademiska förlag.

Einarsson, J. (2009). *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur AB.

Fairclough, N. (1993). *Critical Discourse Analysis and the Marketisation of Public Discourse*: The Universities. *Discourse & Society* 4(2): 133–168.

Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. London. Pearson Education.

Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. London: Edward Arnold.

Fowler, R. (1991) *Language in the news: discourse and ideology in the Press*. London: Routledge.

Hirdman, Y. (2010). *Genus - om det stabilas föränderliga former*. Malmö: Liber AB.

Hultén, B. (2000). *Journalistikanalys*. Lund: Studentlitteratur.

McCombs, M. (2006). *Makten över dagordningen: om medierna, politiken och opinionsbildningen*. 1. uppl. Stockholm: SNS förlag.

Milles, K. (2012) *Jämställt språk: en handbok i att tala och att skriva jämställt*. Stockholm: Nordstedt: Språkrådet; 2. uppl.

Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur.

Zilliacus-Tikkanen, H. (1993). *Möjligheter och hinder för en kvinnlig journalistik*. Carlsson, U. (Red). Nordisk forskning om kvinnor och medier (s. 227-241). Göteborg: NORDICOM-Sverige.

Elektroniska källor

Abstrakt. *I Nationalencyklopedin*. Hämtad den 20 april 2018 från <https://www.saob.se/artikel/?seek=abstrakt&pz=1>

Analytiskt. *I Nationalencyklopedin*. Hämtad den 20 april 2018 från <https://www.saob.se/artikel/?seek=analytisk&pz=1>

Känslomässig. *I Nationalencyklopedin*. Hämtad den 20 april 2018 från https://www.saob.se/artikel/?seek=kanslo-massig&pz=6#U_K3627_60214

Konkret. *I Nationalencyklopedin*. Hämtad den 20 april 2018 från <https://www.saob.se/artikel/?seek=konkret&pz=1>

Rapporter

Hirdman, Y. (1988). *Genussystemet. Teoretiska funderingar kring kvinnors sociala underordning*. Rapport 23. Uppsala: Maktutredningen.

Språkrådet (2005). *Textvård: att läsa, skriva och bedöma texter*. 2. uppl. (2005). Stockholm: Norstedt

Vetenskapliga artiklar

Djerf-Pierre, M. (2003). Journalistikens kön, Fältets struktur och logik under 1900-talet. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*, (2) 29-52.

Edström, M. (2003). Från redaktionen. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. (2) 4-5.

Melin-Higgins, M. (2003). Fly eller fåka. Kvinnliga journalisters överlevnadstaktiker. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*, (2) 53-68.

Steiner, L. (2012). Failed Theories of Gender Difference in Media Professions. *Review of Communication*, 12(3), 201-223. doi: 10.1080/15358593.2012.666559.

Övrigt

Löfgren Nilsson, M. (2000). Att göra skillnad - kvinnors betydelse och villkor i svensk nyhetsjournalistik. Jarlbro, G & Näslund Dahlgren, A. (Red.) *Kvinnor och Medier. Rapport från ett seminarium*. Stockholm: Stiftelsen Institutet för Mediestudier.

Nyström Höög, C. (2005). Den mottagaranpassande myndigheten. I Språkrådet (2005) *Textvård: Att läsa, skriva och bedöma texter*. 2. uppl. (2005). Stockholm: Norstedt.

Prop. 2005/06:2. Bästa språket - en samlad svensk språkpolitik. SOM-institutet. 2017. *SOM-seminariet 2017*. Göteborg: Göteborgs Universitet.

9. Artikelbilaga

Blomqvist, S. (2018, 19 april). Mätverktyg ledde till alkoholfri satsning. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/mat-dryck/dryck/matverktyg-ledde-till-alkoholfri-satsning/>

By, U. (2018, 3 maj). Åtta dog av nätdroger - åklagaren yrkade på långa fängelsestraff. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/nyheter/sverige/atta-dog-av-natdroger-aklagaren-yrkade-pa-langa-fangelsestraff/>

Fransson, M. (2018, 6 maj). Tre Kronors superkedja fixade segern i viktiga VM-matchen. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/sport/ishockey/tre-kronors-superkedja-fixade-segern-i-viktiga-vm-matchen-1/>

Gelin, M. (2018, 3 maj). Om Iowa får USA:s strängaste abortlag kan andra följa efter. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/nyheter/varlden/om-iowa-far-usas-strangaste-abortlag-kan-andra-folja-efter/>

Gunther, M. (2018, 22 april). Nu kan robotar med artificiell intelligens sätta ihop en Ikea-stol. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/nyheter/vetenskap/nu-kan-robotar-med-artificiell-intelligens-satta-ihop-en-ikeastol/>

Kihlberg, J. (2018, 27 april). Klimat och miljö oroar mest. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/nyheter/klimat-och-miljo-oroar-mest/>

Lerner, T. (2018, 30 april). Vännerna stöttade varandra genom utmattningen. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/insidan/vannerna-stottade-varandra-genom-utmattningen/>

Letmark, P. (2018, 6 april). Så ska demenssjuka slippa få fel medicin. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/nyheter/sverige/sa-ska-demenssjuka-slippa-fa-fel-medicin/>

Lindberg, A. (2018, 18 april). Björn ville inte flytta till Värmland - bor på Ålandsbåt. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/sthlm/bjorn-ville-inte-flytta-till-varmland-bor-pa-alandsbat/>

Lindqvist, H. (2018, 6 maj). Tove Styrke: ”Jag vill hitta den hoppfulla melankolin”. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/kultur-noje/tove-styrke-jag-hanterade-missodet-som-en-boss/>

Littorin, J. (2018, 13 maj). Oväntad följd av hamnkonflikten i Göteborg: Rea på kläder. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/ekonomi/ovantad-foljd-av-hamnkonflikten-i-goteborg-rea-pa-klader/>

Manzoor, A. (2018, 8 maj). Samordnade insatser kan rädda 700.000 barns liv. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/nyheter/samordnade-insatser-kan-radda-700000-barns-liv/>

Nandorf, T. (2018, 5 april). Gigföretag utan kollektivavtal får konkurrens. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/ekonomi/jobb-karriar/gigforetag-utan-kollektivavtal-far-konkurrens/>

Nordlund, F. (2018, 2 maj). Läraren Jenny prisas för sin undervisning: ”Hon gör det lilla extra”. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/nyheter/sverige/lararen-jenny-prisas-for-sin-undervisning-hon-gor-det-lilla-extra/>

Olsson, H. (2018, 5 maj). Stramare invandringspolitik öppnar för samarbete mellan S och M. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/nyheter/politik/strmare-invandringspolitik-oppnar-for-samarbet-mellan-s-och-m/>

Tano, F. (2018, 18 april). Muterat enzym ska kunna ”äta upp” plast i naturen. *Dagens nyheter*. Hämtad från <https://www.dn.se/nyheter/vetenskap/muterat-enzym-ska-kunna-ata-upp-plast-i-naturen/>